

UMUDUN KADINLARI DERGİ KÜNYESİ

SESLENDİREN: Gamze YILGIN

Sayfanın sol üst köşesinde üst bilgi olarak derginin logosu yer alıyor. İki bulut arasından doğan güneş görüntüsü. Bulutlar mavi, güneş sarı. Görüntünün üstünde yarım ay şeklinde dizilmiş Umudun kadınları yazısı. Altında düz biçimde dizilmiş “Yazılı, sesli aylık dergi” yazısı. Yazılar mor.

Umudun Kadınları Yazılı ve Sesli Aylık Dergi

Yıl 4, Sayı 39, Nisan 2025

Yayın Kurulu Üyeleri: Emine KAMÇI, Emine ORTAKAYA, Selvet BAYRAKTAR TOKAT, Şule SEPİN İÇLİ, Zeynep KESKİN BAĞLAN.

Seslendirenler: Ayşenur DERSE, Ayşe Gülçin İLHAN, Ecem ZAFER, Ezgi KOÇYİYİT, Filiz ARICIOĞLU, Merve KOÇ, Müge TÜZÜN GERÇEK, Münevver ERTÜRK, Nazmiye COŞKUN, Zeynep KESKİN BAĞLAN.

Montaj: Ali CENGİZ, Yılmaz ARSLAN, Zehra Birsen YAMAK.

Düzeltenler: Samet BAYRAKTAR, Zehra Birsen YAMAK, Zeynep KESKİN BAĞLAN.

İletişim:

[Web sitesi: www.umudunkadinlari.com](http://www.umudunkadinlari.com)

[E-posta: umudunkadinlari@gmail.com](mailto:umudunkadinlari@gmail.com)

[Youtube Kanalı: Umudun Kadınları](#)

<https://www.youtube.com/channel/UCemhgfNg5mivFwRrJPO9FZQ>

[Twitter: Umudun Kadınları Dergi@KadUmudun](#)

<https://twitter.com/KadUmudun>

[Instagram: umudunkadinlari](#)

<https://instagram.com/umudunkadinlari?igshid=YmMyMTA2M2Y=>

[Facebook hesabı: Umudun Kadınları](#)

<https://www.facebook.com/profile.php?id=100077440465949>

[Facebook sayfası: Umudun Kadınları Dergi](#)

https://www.facebook.com/Umudun-Kad%C4%B1nlar%C4%B1-Dergi-107662891830597/?ref=page_internal

Podcast: <https://podcasters.spotify.com/pod/show/umudun-kadnlar>

Spotify: umudun kadınları

Spotify: <https://open.spotify.com/show/6AjV2k5J5oO1DgKV3AkuVM>

Apple:

[WhatsApp: Şule Sepin İçli: 0532 360 48 31](#)

UMUDUN KADINLARINDA BU AY

HAZIRLAYAN: Şule SEPİN İÇLİ

sulesepin06@gmail.com

SESLENDİREN: Zeynep KESKİN BAĞLAN

Merhaba sevgili izleyenlerimiz. İlkbahar yavaş yavaş sıcak yüzünü gösterir gibi oldu. Ülkemizin gündemi de sıcak ve can sıkıcı. Heyelan, deprem gibi doğal afetlerin temelinde yatan ihmaller, kadınların bedeniyle uğraşmalar, baskılar... bu olumsuzluklara sessiz kalmıyoruz ve yolumuza devam ediyoruz.

Konu başlıklarımıza şöyle bir bakalım:

Normal doğum mu, anormal doğum mu tartışmalarıyla ilgili çok söz söylendi, yazıldı. Şule Sepin İçli de bu konuyu irdeliyor 'Kadının Doğurması Politiktir' yazısında.

Siyasette aktif olan kadınlarla hakarete varıracak kadar uğraşmalar, sezaryen doğumu yasaklamalar, kadınları yakından ilgilendiren yargı paketi, oyun alanına alınmayan engelli çocuklar. Ayrıntılar, Selvet Bayraktar Tokat'ın hazırladığı 'Kadının Güncesi' köşemizde.

Ebru Bozcuk, iyi yönde değişmeye olan inancını ısrarla sürdürüyor, 'Belki Yaz Erken Gelir' yazısında.

Dergimize seslendirme yapan Ecem Zafer, sanat birikimini ve yeteneğini konuşturan bir köşeyle katılıyor bize. 'Zihin Galerisi – Bakmadan Görenlerin Müzesi' köşemizde Frida Kahlo'nun yaptığı 'İki Frida' tablosunu hem yorumluyor hem betimliyor.

Gamze Yılgin adı size tanıdık geldi mi? O da dergimizde seslendirme yapıyor. Bu kez kendi yazıp seslendirdiği bir masalla bizlerle birlikte. Masalımızın adı, '23 Nisan Coşkusu' geleceğin umudu tüm çocuklar, 23 Nisan bayramınız kutlu olsun. Sevgili büyükler, çocuklarınıza dinletmenizi öneriyoruz bu masalı.

Menekşe Koçak, 'Duygularımızı İfade Edebiliyor Muyuz' köşemizde, oyun alanına alınmayan engelli çocuğu anlatarak yapıcı önerilerini ortaya koyuyor, 'Kağnı Kamyonu Yendi 2' yazısında.

Ayşe Gülçin İlhan o hoş anlatımıyla Ankara'yı, yaşanan anıları paylaşıyor, 'Ankara'da Nisanın Hatıra Defteri' yazısında.

Şule Sepin İçli, gittiği tiyatrodan, oyuncularından birini yakalıyor ve 'Rol Modellerimiz' köşemize konuk ediyor. Fatma Sönmez anlatıyor, çocuklara nasıl kol kanat geldiklerini. 'Sanat İyileştirir - Bilgece Kültür Evi.'

Kavuşmak mutluluk veriyor da peki ayrılık? Bazen vazgeçebilmek de iyi hissettirebilir insanı. Eylem Yurtsever bu konuyu irdeliyor, 'Vazgeçebilmek' yazısında.

Demans riski ne ile azaltılabilir? K vitamini neden yararlı? Etkili spor yapmanın yolu. Bilim kadını Canan Dağdeviren neyi başardı? Bu çarpıcı ve ilginç tüm haberlerin ayrıntıları, Selvet Bayraktar Tokat'ın hazırladığı 'Bilim Dünyasında Bu Ay' köşemizde.

Emine Kamçı, farklı şehirlerde gezdiği yerleri ve ilginç olayları anlatıyor, 'Bir Gezinin Sonuçları' yazısında.

'Arı Kovanı' köşemizin bu ayki konuğu, dergimizin yazarlarından Ayşe Gülçin İlhan. 'Öyküler Olumsuz Yaşanmışlıklardan Çıkıyor' diyor.

Çok sevdiğimiz kayıplarımızın ardından yazmak çok zor bir iştir. İnsan bu kadar mı duygulu anlatır, babanın ölüm anını! Berfin Geldi, bizlere duygulu anlar yaşıyor 'İlk Aşk Son Veda' yazısında.

Avukat Turhan İçli, 'Hak Mı Hukuk Mu Lütuf Mu' köşemizde kısa sürede boşanmanın ayrıntılarını anlatıyor 'Anlaşmalı Boşanmanın Niteliği Ve Aile Hukukundaki Yeri' yazısında.

Kaynanalar dizisini anımsadığımızda, aklımıza ilk gelen kişi, Tijen karakteridir. Bu karaktere can veren Sevda Aydan'ı anlatıyor Fatma Işık Kaya, 'Bir Sevda Aydan Vardı' yazısında.

Gamze Yılmaz, 'Tarihin Kadın Yüzleri' köşemizde, değerli bir Cumhuriyet öğretmenini tanıtıyor, 'Cumhuriyet'in Kalem Tutan Eli Fatma Rafet Angın' yazısında.

Pek çok insan yazar olmak istiyor. Filiz Gülmez, yazar olmanın önemli noktalarına değiniyor, 'Yazar Olmak' yazısında.

Emine Kamçı, 'Deneyimlediklerim' köşemizde, çok önemli püf noktaları paylaşıyor. Patates ve soğanın çillenmesinden yakınanlar, 'Evin İçine Yağ Kokusunun Yayılmaması İçin Ne Yapıyorsunuz' yazısını ziyaret edebilirler.

Selvet Bayraktar Tokat, 'Sanatın Kadın Sesleri' köşemizde, bizleri ses çıkarmaya davet eden sanatçı, Uluslararası plastik sanatlarda ödül alan kadın sanatçımız, Çağdaş Yaşam Cumhuriyet ödülü alan kadın, doğum yapma türlerine tepki verenlerle ilgili haberleri veriyor bize. Bunlarla da bitmiyor. Gerisi de merak konunuz olsun.

'Selvi Boylum Al Yazmalım' köşemizde, Selami Erfidan'dan 'Adı Alın'di' adlı öğretici ve duygu dolu bir öykü var.

Keşkelerimiz hiç bitmez. Ayşe Gülçin İlhan, 'Yüreğimizden Taşanlar' köşemizde, geçmiş anıları bir bir döküyor, 'Keşke' şiirinde.

Gelelim artık 'Umut Şarkıları' köşemizde sizlere veda etmeye. Can Bonomo, 'Güneş' şarkısıyla içinde bulunduğumuz duruma parmak basıyor.

Çok çalışmış ve çok üretmişiz değil mi? Bizden bu kadar. Umutla kalın.

1 Mayıs 2025

KADININ DOĞURMASI POLİTİKTİR

YAZAN: Şule SEPİN İÇLİ

sulesepin06@gmail.com

SESLENDİREN: Ezgi KOÇYİYİT

Kadınların doğum anıları, erkeklerin askerlik anıları anlat anlat bitmez. Biz kadınlar askerlik anılarına vakıfsak, erkekler de kadınların doğum anılarına, çektikleri acıya, duydukları kaygıya ve mutluluklarına vakıf olmalı. Çünkü hepimizin çevresinde doğum yapanlar vardır.

Süper Ligin 31. Haftasında, Sivas-Fenerbahçe futbol maçında, %95 erkeğin katıldığı bir ortamda, bir pankart açılıyor. 'Doğal olan normal doğum' şeklinde. Daha önce kadınların yaşadığı hak ihlallerine karşı duyarlı insanlar, dikkat çekmek amacıyla toplu ortamlarda duyarlılıklarını gösteren yaratıcı eylemler yapmışlardı. Ancak bu, öylesi bir eylem değil. Ortada doğum meselesiyle ilgili bir vukuat yokken, nereden çıkmıştı bu konu birdenbire. Nedensiz bir olay olur mu hiç? Ardından Cumhurbaşkanımız açıklama yapınca anladık anlayacağımızı. Bu bir tesadüf değil, kurguydu.

Bir yandan kadınlar tepki gösterirken, diğer yandan da açıklamalar, yasaklar birbirini izledi. Normal doğum yapmalıymış kadınlar, sezaryen zararlıymış. Bu iktidar döneminde %20'den 60'a çıkan sezaryenle yapılan doğum nasıl açıklanabilir? Özel hastanelere para kazandırmak isteyince sezaryen doğum artıyor. Doktorlar para kazanmak isterse, onun için de bir formül var. Vajinal doğum uzun sürdüğü için çok emek ve zaman harcıyor doğum yaptıran doktorlar. Bir bakıyoruz ki vajinal doğum daha pahalı oluvermiş. Sezaryen doğum artmaya başlamış.

2002 yılından beri kadınlara ve ailelere yönelik paket programlar kapsamında eğitimler veriyorum. Bu eğitimlerde vajinal doğumun daha sağlıklı olduğu, gerekirse sezaryen doğum yaptırılabilceği anlatılıyor. Kişinin ağırlığı, sağlık durumu, psikolojik hazırlık süreçleri gibi pek çok faktör var. Ayrıca ekonomik koşullar, kişinin kendi bedeni hakkında karar vermesi gibi süreçler de çok önemli. Bu eğitimler, Aile Sosyal Hizmetler ve Halk Eğitim Merkezleri aracılığıyla binlerce kadına ulaşırken, bir de baktık ki bu paket programlar kaldırıldı. Eee biz kadınları vajinal doğumun

yararları konusunda eğitiyorduk, niçin bu eğitimler verilmemeye başlandı? Yanıt gayet basit. Kadınların bilinçlenmesi, bedenleri hakkında karar vermesi, erkek egemen anlayışı korkutuyor. Kendisini din adamı zannedenler, doktorluğun yakınından bile geçmeyenler iş başında. Bütün sorunlar çözüldü, sıra kadınların doğum meselesine geldi.

Nüfus azalıyorsa, kollar sıvanıyor, kaç çocuk yapacağımıza kararı hükümet veriyor. Kadının sağlığı kimin umurunda? Hani kadınlar analarınız, bacılarınız, eşinizdi? Söze gelince yücelt, uygulamaya gelince, işine nasıl geliyorsa öyle davran.

Yıllarca normal doğum kavramını kullanmak o kadar doğal gelmişti ki bana, yenilerde vajinal doğum kavramını kullanmaya başladım. Artık daha iyi anlıyorum ki dil aklın ve bakış açımızın kapısıymış. Vajina demek çok ayıp ya kullanalım gitsin normal doğumu.

Sosyalist kültürden gelen sağlıkçılar bize şaşıyor. “Bu ülkede her sorun ameliyatla çözülüyor. Muayene etmek yok, dinlemek yok. Biraz uyuşturan ağrı kesici ilaç ve sonra ameliyat.” Bel fıtığı ameliyatları arttı. Bunlar da çok pahalı. Neden kadınların doğum meselesi her zaman gündemde? Yıllardır toplumun, “Hemen evlenin”, evlenen kadına, “gebe misin? Neden çocuk yapmıyorsun? Kızın varmış bir de oğlun olsa fena mı olur?” dayatmalarıyla mücadele ediyoruz. Şimdi bunlar hortlatıldı. Çocuk yapanlara sözüm ona ekonomik paketler hızla çıkarıldı. Sanki son beş yıl içinde yoksulluktan ve bilinçsizlikten dolayı beş yaşa kadar olan bebek ölümleri % 30 artmamış gibi.

Tıp merkezlerinde sezaryen doğum yasaklandı. Bu merkezlerin koşulları mı uygun değil doğum için? Tabii ki hayır. Denetim yapmak ne gezer! Para suyunu çekti, doğum yapma oranları azaldı da ondan.

Bir kriz olunca hemen kadınlara yükleniyorlar. ‘Elinin hamuruyla erkek işine karışma’ diye cinsiyetçi bir söz var ya işte siz erkek egemen zihniyet, kadınların bedenine, verecekleri kararlara, kaç çocuk yapacaklarına, vajinal mi yoksa sezaryen doğum mu yapacaklarına, çocuk doğurup doğurmayacaklarına karışmayın. Çekin elinizi ve o geri zihniyetinizi üzerimizden. Politik meselelerinize alet etmeyin bizi. Kadın cinayetlerini, erkek şiddetini durdurun, önlemler alın. Bizim öncelikli sorunlarımız bunlar. Erkekleri kışkırtarak ikilik yaratma ve nefret söylemlerinden vazgeçin.

Sosyal medyada kınamalar yapıyoruz. Bu yeterli değil. Ülkemin duyarlı sağlıkçıları, bilinçli kadınları, gönüllü ruhunuzla bir seferberlik başlatın. Gidin mahallere ve köylere. Anlatın kadınlara neyin ne olduğunu. İstedikleri kadar para versinler, açıklama yapsınlar, eğitimle içselleştirilen kadının bedeni hakkında sadece kadınlar karar vereceklerdir. Doğuran, çocuğa bakan, onu doyurmak için mücadele eden yine kadın. Önce kendi bedenlerine sahip çıksınlar. İmkânsız değil bunlar.

Bu kadar fetva verme ve özendirme politikaları uygulanıyor. Yine de boşanma oranları artıyor ve evlenme oranları düşüyor. Neden? Her geçen gün kötüleşen ekonomik koşullar, işsizlik, artan baskı, insanların refah düzeyini sıfıra indirdi. Öyle yardımlar vermeyle, birkaç kuruş para dağıtmayla olacak şeyler değil bunlar.

Sözün özü, gerçek nüfus politikaları planlanırken, söz de yetki de karar da biz kadınların olmalı. Aile planlaması, yapabileceğimiz kadar çocuk doğurmak değil, bakabileceğimiz ve büyültmeye hazır olacağımız kadar çocuk doğurmak demektir. Biz kadınlar bedenimize neyin zararlı olduğunu kendi deneyimlerimizi doktorumuzun önerileriyle harmanlayarak karar verebiliriz. İşin ehli söz sahibi olsun. Kimse kendi sağlığını tehlikeye atmak istemez. Yeter ki insanların refah düzeyini artıracak politikalar üretilsin. Yeri gelince vajinal, yeri gelince sezaryen doğum yaparız. Beden bizim sizene.

KADININ GÜNCEİ NİSAN

HAZIRLAYAN: Selvet BAYRAKTAR TOKAT

selvetbayraktar@hotmail.com

SESLENDİREN: Ecem ZAFER

Değerli umudun kadınları dergisi takipçileri sizleri kucak dolusu sevgiyle selamlayarak başlamak istedik köşemize. Ülkemizde o kadar haksızlık, hukuksuzluk yaşanırken bu uygulamalardan ne yazık ki en çok kadınlar olarak bizler etkileniyoruz. O kadar fazla kadına yönelik olumsuz haberi sizlerle paylaşmak bizi de çok üzüyor ancak olup biten hak ihlallerine de sessiz kalamayız. Öyle çok haber var ki dünyadan kadına dair gelişmelere bile iki sayıdır yer veremiyoruz. Haydi önce başlıklarla başlayalım.

- Ankara'da Down Sendromlu Çocuğa Çirkin Ayrımcılık, Oyun Alanına Alınmadı
- Sağlık Bakanlığı'nın 'Planlı Sezaryen' Yasağına CHP'den İlk Tepki: Çıkın İnsanların Yatak Odasından
- Kadın Dayanışma Komitelerinden 'Normal Doğum' Pankartına Tepki: Anormal Olan Sizin Ülkeyi Yönetmeniz
- Tuğba Yavaş'ın Şüpheli Ölümü: İddianame Bir Günde Değişti
- Kadınlar ve LGBTİQ Bireyler Endişeli: 10. Yargı Paketi Neyi Kapsıyor?
- CHP'den Kadınlara Yönelik Yapılan Hakaretlere Açıklama: Tesadüf Değil

Ankara'da Down Sendromlu Çocuğa Çirkin Ayrımcılık, Oyun Alanına Alınmadı

Ankara'nın Etimesgut ilçesinde bulunan Gimsa Park AVM'nin içinde bulunan oyun alanında çirkin bir ayrımcılık yaşandı. 7 yaşındaki Down Sendromlu Mert Affan Yüce oyun alanına alınmadı.

Öğretmen Sevcan Odabaşı Karakurt, eşliğinde oyun alanına giden 7 yaşındaki çocuğa, işletme yetkilileri tarafından, Down Sendromlu olduğu fark edilince bilet verilmedi. Aynı yaştaki çocuklar alana girebilirken, 7 yaşındaki Mert Affan, farklılığı nedeniyle dışlandı. Diğer çocuklar oyun alanında eğlenirken, Mert'in dışlanmasına öğretmeni tepki gösterdi ve o anlara ilişkin videoyu sosyal medyada paylaştı. Tepkilerin büyümesi üzerine Etimesgut Belediyesi, söz konusu işletmede inceleme yaptı. İnceleme sonucu ruhsatsız olduğu ortaya çıkan oyun alanı mühürlendi. Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu ile Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı da konuyla ilgili inceleme başlattı. Bakanlıktan yapılan açıklamada, işletme hakkında TCK'nın 'nefret ve ayrımcılık' suçu kapsamında suç duyurusunda bulunulduğu belirtildi. Türkiye Down Sendromu Derneği'nin çağrısı ile alışveriş merkezi önünde toplanan özel gereksinimli çocukların aileleri duruma tepki gösterdi. Aileler, "Oyun her çocuğun hakkıdır. Eşitlik istiyoruz." Sloganları atıp, dövizler taşıyarak tepkilerini dile getirdi. Dernek adına açıklama yapan Avukat Cansu Korkmaz, "Yaşanan olaydan

haberdar olduktan sonra TİHEK ile Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı'na ihbarda bulunduk. Yapılan bu uygulama doğrudan ve dolaylı ayrımcılık ve eşitlik ilkesinin ihlalidir. Birleşmiş Milletler Engelli Hakları Sözleşmesi'nin 30'uncu maddesi ve ayrımcılık yasağına aykırı bir durum. Her çocuğun akranları ile beraber oyun hakkı vardır. Bu hak aynı eğitim, sağlık, barınma, yaşama gibi çocuğun en temel hak ve özgürlüklerinden biridir. Hiçbir surette çocuklar oyun hakkını kullanmaktan mahrum bırakılamaz. TDSD olarak bu ihlalin karşısındayız ve olmaya da devam edeceğiz" dedi. Sosyal medyada öğrencisinin oyun alanına alınmadığını duyuran özel eğitim öğretmeni Sevcan Odabaşı Karakurt, velilerin evde kalmamasını, dışarı çıkıp sosyalleşmesi gerektiğini vurgulayarak, "Bir daha böyle şeylerin yaşanmamasını istiyorum. Öğrencimi sosyalleşmesi için götürdüğüm bir oyun alanında hak etmediği bir muameleyi gördüm. Bu üzücü haber son haberimiz olsun ve onların güzel günlerine eşlik ederken haber yapalım istiyorum. Öğretmen arkadaşlarımdan, önce öğretmenler odasında, sonra sınıf içinde bu konular hakkında farkındalık oluşturacak etkinlikler, konuşmalar yapmalarını rica ediyorum" diye konuştu. Mert Affan Yüce'nin annesi Hatice Süheyla Yüce (46) ise oğlunun pozitif bir çocuk olduğunu, olay anında çok üzülmüş olsa da sonrasında bunu tolere edebilecek güce sahip olduğunu söyledi. Hatice Süheyla Yüce, "Olaya tabii ki üzüldük. Ama açıkçası ifade etmem gerekirse kendimden ziyade ben diğer çocuklar, bütün çocuklarımız adına bir üzümlük yaşıyorum. Özelde bu işletme bazında olayı değerlendirecek olursam bize birçok veli ulaştı. Bu anlamda sicili gayet kabarık görünüyor işletmenin ama genel olarak baktığımda, diğer çocuklarımız adına ses getirdiğimiz için bu anlamda mutluluk duyuyorum. Onlar adına inşallah bu sonun başlangıcı olur. Yalnız değiliz, yalnız değiller" ifadelerini kullandı.

Sağlık Bakanlığı'nın 'Planlı Sezaryen' Yasağına CHP'den İlk Tepki: Çıkın İnsanların Yatak Odasından

Süper Lig'in 31. haftasında Sivas Spor - Fenerbahçe maçında Sivas Spor'un sahaya çıkarken taşıdığı "Doğal olan normal doğum" pankartı, kamuoyunda yoğun tepki çekmişti.

Söz konusu pankarta ilişkin tartışmalar devam ederken Sağlık Bakanlığı'ndan dikkat çeken bir hamle geldi. Buna göre özel tıp merkezlerinde artık planlı sezaryenle doğum yasak olacak.

"Sağlıklı Türkiye Yüzyılı" programı çerçevesinde hazırlanan bu düzenlemeyle birlikte, doğum yaptırmak isteyen tıp merkezlerinde doğum ünitesi kurma şartı getirildi.

Ancak, ameliyathanesi bulunmayan merkezlerde doğum ünitesine izin verilmeyecek. "Tıp merkezinde normal doğum yaptırılmak istenmesi halinde Ek-4/Ç'de yer alan kriterler kapsamında kuruluş bünyesine doğum ünitesi eklenmesi zorunludur. Ameliyathanesi bulunmayan tıp merkezinde doğum ünitesi kurulmasına izin verilmez. Tıp merkezinde planlı sezaryen yapılamaz" maddesiyle birlikte, 'Tıbbi bir gerekçe gösterilmediği sürece, sezaryen doğumlar

gerçekleştirilemeyecek. CHP Aile ve Sosyal Hizmetlerden Sorumlu Genel Başkan Yardımcısı Aylin Nazlıaka, konuya ilişkin Cumhuriyet'e özel açıklamalarda bulundu.

Kararın 'sağlık hizmetlerinin niteliğini arttırmak' kılıfına sokulduğunu söyleyen Nazlıaka, "Oysa bu kararın asıl amacı kadınların hayatına doğrudan müdahale etmektir. AKP zihniyeti, kadınların bedenleri üzerinde tahakküm kurmaya devam ediyor. Önce 'anne olmayan kadın yarım' denilerek çocuk doğurmak dayatıldı. Kürtaj yasaklanmaya çalışıldı. Yetmedi; kaç çocuk dünyaya getirileceği dikte edildi. Yetmedi; doğum biçimine karışıldı. Şimdi de doğumun nerede yapılacağına müdahale ediliyor. Kadınların kendi bedenleri ve yaşamları ile ilgili karar verme hakkı, sistematik bir şekilde tırpanlanıyor. İktidar bir kez daha kadınların hayat tercihleri üzerinde mutlak bir tahakküm kurma çabası içerisine girdi. 'Aile Yılı' adı altında kadınlara önce kuluçka makinası muamelesi yapanlar ardından da bu doğumun nasıl yapılacağına ilişkin ideolojik bir dayatmada bulundu" dedi. "Kendi siyasal çıkarlarını gözetenler kadınlara politik şiddet uyguluyor. Sezaryen doğumunu 'gereksiz' ilan eden, 'normal doğumu dayatan bu anlayış, kadınları yalnızca birer doğum makinesi olarak görmektedir. Bu tutum çağ dışı ve gerici bir bakış açısıdır. Kadınların ne zaman, nasıl, nerede ve kaç çocuk doğuracağına yalnızca kendileri karar verebilir. Bu karar, bir spor kulübünün, bir sağlık yönetmeliğinin ya da bir bakanın inisiyatifinde değildir. Biz buna izin vermeyeceğiz" ifadelerini kullandı.

Düzenlemenin dezavantajlı kesimlerde yer alan kadınları doğrudan etkileyeceğini vurgulayan Nazlıaka, "Büyük şehirlerin dışında, birçok ilçede ve kasabada tıp merkezleri sayesinde temel sağlık hizmetlerine erişilebilmektedir. Bu merkezlerde planlı sezaryen yapılmasının yasaklanması, kadınların güvenli ve kontrollü bir doğum sürecine ulaşmasını ciddi şekilde engelleyecektir. Yani bu kararla birlikte sadece özgürlükler değil, yaşamlar da riske atılıyor." "Kadınlar doğum yapıp yapmayacağını, doğum yapacaksa bu doğumu nasıl gerçekleştireceğini size sormayacaklar! Yıllardır hadsizce kadın bedeni üzerinden yürüttüğünüz bu gerici politikalara bir son verin. Biz bedenimiz üzerindeki kararları kendi özgür irademizle veririz. Siz çocukların dünyaya nasıl geleceğini düşünmek yerine doğanların geleceğini düşünün. Bu çocuklar hangi koşullarda nasıl büyüyecek, gelecekleri nasıl şekillenecek bununla ilgilenin. Bir doğumun nasıl olacağına kadın ve doktoru birlikte karar verir. Elinizi kadınların bedeninden çekin! Çıkın insanların yatak odasından" tepkisini gösterdi.

Kadın Dayanışma Komitelerinden 'Normal Doğum' Pankartına Tepki: 'Anormal Olan Sizin Ülkeyi Yönetmeniz

Kadın Dayanışma Komiteleri (KDK), Sivas Spor'un Fenerbahçe maçında sahaya Sağlık Bakanlığı tarafından yürütülen kampanya kapsamında "Doğal olan normal doğum" pankartıyla çıkmasına Ankara, İstanbul ve İzmir'de dört farklı noktaya "Anormal olan sizin ülkeyi

yönetmeniz” yazılı pankart asarak tepki gösterdi. Kadın Dayanışma Komiteleri tarafından sosyal medya üzerinden yapılan açıklamada, “Madem binlerce erkekle dolu stadyumda futbolcuların eline tutuşturduğu pankartla kadınlara ‘normal’i dayatmaya kalkıyor Sağlık Bakanlığı, o zaman işte bizim pankartlarımız. Normali, anormali, nasıl doğurmamız gerektiğini, her şeyin iyisini çok bilenlere sesleniyoruz: Normal olan hesap sormaktır, anormal olan sizin ülkeyi yönetmeniz” denilerek, Sağlık Bakanlığı etiketlendi. KDK pankartları Ankara’da Sağlık Bakanlığı, İkbāl Uzuner’in katledildiği İstanbul Edirnekapı Surları, bebek acil hastalarını yenidoğan ünitelerine sevk edip ölümlerine neden olan çetenin anlaştığı ileri sürülen özel hastanelerden İstanbul Avcılar Hospital önüne ve işçi cinayetlerine dikkat çekmek için İzmir Çiğli’ye asıldı.

Açıklamayla birlikte paylaşılan ve Kadın Dayanışma Komiteleri tarafından hazırlanan videoda ise Sağlık Bakanlığı’nca binlerce erkeğin olduğu bir statta kadınların nasıl doğum yapması gerektiğinin söylenmesi eleştirildi.

KDK, asıl normalin kadınların öldürölme korkusu olmadan yaşaması, yenidoğan bebeklerin kötü bir sağlık sisteminde ölmemesi, güvencesiz çalışma ve işçi cinayetlerinin son bulması olduğunu vurguladı.

Kadınların doğum kararlarını kendilerinin vereceğı belirtilen videoda, “Bu akılsızlığın hesabını sormak için sizleri Kadın Dayanışma Komitelerine çağırıyoruz” ifadeleri kullanıldı.

Tuğba Yavaş’ın Şüpheli Ölümü: İddianame Bir Günde Değışti.

Çanakkale’de yaşayan restoratör Tuğba Yavaş 30 Ekim 2024’te beşinci kattan düşerek şüpheli bir şekilde yaşamını yitirdi. Yavaş’ın eşi Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi (ÇOMÜ) Öğretim Görevlisi Prof. Dr. Alptekin Yavaş’ın “intihara yönlendirme” suçlamasıyla yargılandığı davanın duruşması görüldü. Davayı Önce Çocuklar ve Kadınlar Derneğı avukatlarından Sevda Demirtaş, Serenay Yaman ve Damla Elbir takip etti. Avukatların davanın ağır cezada görölmesi talebi mahkeme tarafından reddedildi. Duruşma 30 Haziran’a ertelendi. Cumhuriyet gazetesine konuşan avukat Yaman “İlk iddianame kasten öldürme suçundan düzenleniyor ve sisteme yükleniyor. Sonra ne oluyorsa bir gün içerisinde iddia makamının görüşü değışiyor ve 13 Aralık’ta da ‘intihara yönlendirme’ suçu yönünden yeni iddianame düzenleniyor. İddianamede sanığa isnat edilen suç vasfını değıştirecek nitelikte tek delil dosyaya girmiyor. Bu zaten soru işareti” diye konuştu.

Etkin soruşturma yapılmadığına vurgu yapan Yaman, “Ağır Ceza Mahkemesi’nde normalde açılması gereken bir dosyayken Asliye Ceza Mahkemesi’nde açılıyor. Sanığa ait cep telefon kayıtları dahi incelenmemiş. Arama kayıtları temiz, sosyal medya hesapları ulaşamıyor. Bu da demek oluyor ki sanık olaydan sonra telefon kayıtlarını silmiş ve sosyal medya uygulamalarını da telefondan kaldırmış” ifadelerini kullandı. Sanığın geçen duruşma tahliye edildiğini ve tutuksuz

yargılandığını vurgulayan Yaman, “Hiç pişmanlık ya da işte üzüntü dile getiren bir davranışı, sözü de yok” dedi.

Kadınlar ve LGBTİQ+ Bireyler Endişeli: 10. Yargı Paketi Neyi Kapsıyor?

10. Yargı Paketi teklifinin yakın zamanda TBMM gündemine alınması bekleniyor. İnfaz düzenlemelerini de içeren geniş kapsamlı taslak için Adalet Bakanı Yılmaz Tunç her ne kadar "af söz konusu değil" açıklamasını yapsa da hak savunucuları, sızdırıldığı belirtilen taslağın kadınların güvenliği açısından risk oluşturduğunu ifade etti.

Teklifin yasalaşması halinde, LGBTİQ+ bireylerin haklarının da kısıtlanacağı öngörülüyor. 10. Yargı Paketi'nin kadınlar ve LGBTİQ+ bireylerin hayatını ne yönde etkileyeceğini, hukukçular İlke Işık ve Kerem Dikmen Cumhuriyet'e anlattı.

10. Yargı Paketi'yle kadınlara ve çocuklara yönelik suç işleyenlerin af kapsamında tahliye edilme durumu olduğunu dile getiren avukat İlke Işık, "İktidarın cezaevlerini kimler için boşaltacağı kimler için dolduracağı son dönemlerde yaşananlarla çok net ortada" yorumunu yaptı.

Pakette LGBTİQ+ bireylerle ilgili cezai hükümler getirileceği öne sürülürken taslakta "Doğuştan gelen biyolojik cinsiyete ve genel ahlaka aykırı tutum ve davranışta bulunmayı alenen teşvik etmek, övmek veya özendirmek" şeklinde ifadelerinin de yer aldığı belirtildi. Işık, "Biyolojik cinsiyet, doğuştan gelen cinsiyet gibi tanımlamalar genel ahlakla birleştiğinde bir kadın giydiği kıyafet, sokakta ya da işyerinde yaptığı bir sohbet nedeniyle sorunlar yaşayabilir. 'Teşvik eden, öven veya özendiren' tanımlaması da yapılarak yazan, çizen, konuşan, söz söyleyen herkes suçlu kapsamına alınmak isteniyor" dedi.

Işık, 'genel ahlaka aykırı tutum ve davranış' ibaresinin el ele dolaşmak, dinlenen şarkı, izlenen filme kadar gidebilecek bir muğlaklık içerdiğine dikkat çekti. Kaos GL Derneği İnsan Hakları Programı Koordinatörü Avukat Kerem Dikmen ise 10. Yargı Paketi'nin cinsiyet değiştirme davalarına birtakım engellere sebep olabileceğini söyledi. Dikmen, bu paketle cinsiyet değiştirme davası açma yaşının 18 yaşından 21 yaşa yükseleceğini, ameliyat izni için gerekli rapor sayısının birden dörde çıkarılacağını belirtti.

Dikmen, mevcut kanunda eğitim ve araştırma hastanelerinin düzenledikleri rapor yeterli görülüyorken yargı paketi taslağında yetkinin sadece Sağlık Bakanlığı tarafından belirlenmiş hastanelere verileceğini ifade etti. Yetkinin üniversite hastanelerinin elinden alınabileceğine, kurullara LGBTİQ+ karşıtı kişilerin getirileceğine dair endişe duyduklarını belirten Dikmen şunları kaydetti:

"AYM cinsiyet değiştirme ameliyatı için 'üreme yeteneğinden kalıcı olarak yoksun olma' şartını 2018'de kaldırmıştı, şimdi bu geri dönüyor. Kişi eğer yasada belirtilen sürecin dışında bir

ameliyat gerçekleştirmişse bu durumda kişi ve cerrah cezayla karşı karşıya kalacak. AYM'nin kararını yasayı yeniden düzenleyerek aşma çabası var.”

CHP'den Kadınlara Yönelik Yapılan Hakaretlere Açıklama: Tesadüf Değil

İstanbul Silivri'deki Marmara Cezaevi'nde tutuklu bulunan İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanı (İBB) Ekrem İmamoğlu'nun eşi Dilek İmamoğlu'na gelen hakaret içerikli mesajlar tepkilere yol açarken geçen gün iktidara yakınlığıyla bilinen televizyon yorumcusu Fuat Uğur, Üsküdar Belediye Başkanı Sinem Dedetaş hakkında cinsiyetçi yorum yaptı. Uğur “Üsküdarlı kadınlar öğrensin diye Afrika'dan twerk dansı eğitmeni getirtten Dedetaş, sahnede twerk dansı yaparak para toplasın belediye çalışanlarının maaşını ödemek için” dedi. Ayrıca belediye meclisi toplantılarında da kadın siyasetçiler hedef alındı.

AKP Meclis Üyesi Mehmet Ustaoglu, İzmit Belediye Başkanı Fatma Kaplan Hürriyet'e belediye meclisinde “kiralık vekil” derken, AKP'li Bahçelievler Belediye Başkanı Hakan Bahadır ise belediye meclisi toplantısında CHP'li üye Bahar Günçipek'e “İftiracısınız, sahtekârsın sen, şerefsizsin” ifadelerini kullandı. CHP Genel Başkan Yardımcısı Gökçe Gökçen, “İmamoğlu'nun tutuklanması zorbalık rejimine geçişin ilanıydı. Artık makullük arayan hiç kimsenin iktidar kanadında bulabileceği bir şey kalmadı. Cunta yanlılarının muhalif kadınları hedef alması da tesadüf değil. Cesur ve güçlü kadınlar, iktidarın ezberlerini bozuyor ve topluma cesaret veriyorlar. Siyasetin bağıra çağıra yapılmak zorunda olmadığını, erkeklerin polemiklerinden ibaret olmadığını gösteriyor kadınlar. Bu hakaretlerin kadınları değil, kendilerini küçülttüğünü fark edemeyecek kadar zavallılar” dedi.

CHP Trabzon Milletvekili Sibel Suiçmez de “Cumhurbaşkanını kadınlar getirmişti. Kadınlar götürüyor. Cumhur ittifakı, yaptıkları hizmetlerle de kadınların daha kolay sosyal yaşama katılmasını sağlayan projelere karşı da çok büyük bir kin ve nefret duyuyor. Bu iktidar için ürkütücü bir tablo” dedi. Suiçmez, “İktidara biz konuşma yaptığımızda bir ‘Emine Erdoğan’ lafı geçirdiğimizde ya da ‘Bilal Erdoğan’a anlatır gibi size anlatıyoruz’ dediğimizde hopluyorlar, zıplıyorlar, ortalığı yıkıyorlar. Ancak bir kadına kabul edilemez şekilde hakaret edilmesine izin veriyorlar, yapılmamış sayıyorlar. Bu düzeni değiştireceğiz” diye konuştu. CHP'li kadın belediye başkanları, ortak açıklama yaptı. Açıklamada, “Son üç ayda 132 kadın katledilirken buna seyirci kalan iktidar bugün bizlere saldırı başlatmıştır. Kentimizde, kadınları hayatın her alanına dahil ediyoruz ve rahatsız oluyorsunuz. Sizin sistematik olarak uyguladığınız eril şiddetinizden korkmuyoruz. Kadınların iradesi ülkenin geleceğine damga vuracaktır” dendi. Açıklamada, “İktidarınızın uygulaması gereken kadın politikalarını sosyal desteklerle biz veriyoruz. Kentlerimizde, kadınları hayatın her alanına biz dahil ediyoruz. Ve biliyoruz rahatsız oluyorsunuz” ifadeleri kullanıldı.

Gelecek sayımızda ülkemizde ve dünyada kadın haklarının ihlali haberlerinin daha az yer aldığı bir köşeyle buluşabilmek umuduyla sevgiyle kalın.

21 04 2025

BELKİ YAZ ERKEN GELİR...

YAZAN: Ebru BOZCUK

ebrubozcuk@hotmail.com

SESLENDİREN: Münevver ERTÜRK

Paslı bir çarkın içinde dönüp

Dururken, etrafımızda değişen mevsimin, inceliklerin farkına bile varamıyoruz ne yazık ki... Ağır bir yorgunluk, umutsuzluk ve isyan hali dört bir yandan bizi kuşatmışken sevinmeyi unuttuğumuzu hatırlayıveriyoruz. O kas sanki artık bizde çalışmıyor.

Bu toprakların makus talihidir diye gelip geçmek istemiyorum. Artık bir şeyler değişmeli çünkü bu memleketin insanları bunu ziyadesiyle hak ediyor.

Evet, umutlanma ve neşeli olma halimizi yok ettiler bu ülkede fakat buna izin vermemeliyiz.

Haber spikerinin "Haftaya yeni bir soğuk hava dalgası geleceğini ve şiddetli bir fırtına olacağını" söylerken bizim uzun zamandır fırtınalar içinde olduğumuzdan ve içimizin buz kestiğinden haberi bile yok anlaşılan fakat o yaz elbette gelecek.

Hatta belki bu yaz en güzel yaz olacak.

İnsan belli bir yaştan sonra hayatın griye doğru evrildiğinin farkına vararak daha sakin daha durağan bir yaşam istiyor. Çünkü daha fazlasına takatiniz yetmiyor. Yokuş aşağı indiğinizin farkına vararak manzaranın tadını çıkarmak istiyorsunuz artık.

Son zamanlarda trend olan #slowliving denilen yavaş yaşam anlayışı tüm dünyada kabul gören bir hayat şekli.

Evet bu ülkede imkânsız gibi fakat kendi ruh sağlığımız açısından bunu hayatımıza uygulamak durumundayız.

Yavaş yaşam, her şeyi yavaşlatarak hem etrafındaki dünyayı hem de sahip olduğun şeyleri takdir ederek daha dengeli, anlamlı bir hayat yaşamaya karar verdiğin bir hareket.

Durmanın, rehabetin tadına varabilmek. Arzuların, hırsların sona erdiği, kendine öncelik verdiğin hedonist bir eylem planı da diyebiliriz belki de...

İstemediğin hiçbir şeyi yapmamak, sevdiğin şeylere odaklanmak. Mesela bir fincan kahvenin uzun uzun keyfine varabilmek.

Geçici olduğunu hatırladığımız bu dünyada kimseyle didişecek ya da kimsenin eski travmalarını iyileştirecek kadar uzun zamanımız yok esasında.

Anlaşılmayı beklemeden sadece anlaşılabilir olduğunuz insanlara sarılmak aslolan.

Baharla size gülümseyen portakal çiçeğinin kokusunu uzun uzun içinize çekebilmek mesela.

Kolunuza konan bir uğur böceğinin uymasını sabırla bekleyebilmek

Bu da geçer yahu"nun huzurlu limanına sığınabilmek

Kendi yolunda kimseyle cebelleşmeden su gibi akabilmek

Etrafımızda böylesine edilgen bir dil varken tüm bunları becerebilmek "Hayat Gustoluğu" istiyor elbette.

Bunlar asla hayattan kaçış değil, aksine hayatı sevmekle ilgili bir karar.

Dünyaya bir kere geldiğimizi ve kendimize bu özeni sadece bizim gösterebileceğimizi ortaya koyan bir algı bu.

Şair Ayten Mutlu bu hali ne güzel ifade etmiştir.
Tek başına bile kalsan yorgun kalabalıkta
Bilmek haklı olduğunu uzun bir kavgada
Ve anlamak, ki sevmek ilk ılık esintiye çiçeklerini açan erik ağacı gibi,
Kuşkusuz ve kaygısız.
Yüreğini serivermek hayata".
Ayaza inat çiçeklerini açivermek
Ve tıpkı Nazım'ın dediği gibi "Sırf yaşamak yanı ağır bastığından" yaşayabilmek...
Uzulca, incelikle ve her şeyden önemlisi umutla yaşayabilmek.
Yaralarımızın öyle kolay kabuk bağlamadığını ve ne yazık ki hayatın buna pek izin vermediğini
artık çok iyi bildiğimiz demlerdeyiz fakat korkmamak lazım.
Her durumda artık onları nasıl saracağımızı pek iyi öğrendik sanki.
Gittiğimiz her şehir kucaklamayabilir bizi fakat bilirsin ki seni sarıp sarmalayacak, seninle sohbetler
edecek bir evin vardır orada.
Gidenlerin gülüşleri aklına düşer belki, kimsenin sesini unutamazsın belki de fakat ne olursa olsun
öfkeye yenik düşmezsin.
Tertemiz bir sayfa hep vardır kalbinde...
Gün konuşarak doğar, gece sessizlikle batar.
Dedim ya belki yaz bile erken gelir. İyiliğin şelalesi coşar, umudun balkonundaki saksılardan taşar.
Begonviller canhıraş açar, fesleğenler geceye büyümlü kokular bırakır, hanımelleri onlarla yarış eder.
Her sabah yürüyüşünde insanların önemsiz bulduğu o küçük anlardan birine rastlarsın yol kenarında
ve inceden gülümsersin. Tabii bütün bu anın sihrini anlayabilmek için basit ve açık bir kalbe sahip
olunması gerektiğini de düşünmeden edemezsin.
Sonra bir bakmışsın ki sol yanın da gülümser ve sen buna hiç şaşırırmazsın.
Kötülükleri unuttur, koca bir ağacın gövdesine sarılıp "İYİ Kİ YAŞIYORUM" deyiverirsin.
Kim bilir belki de bu yaz erken gelir ne dersiniz?...

Nisan /2025

ZİHİN GALERİSİ - BAKMADAN GÖRENLERİN MÜZESİ İKİ FRİDA RESİM İNCELEMESİ 1939 (1)

TABLOYU YAPAN: Frida KAHLO

HAZIRLAYAN: Ecem ZAFER

INSTAGRAM: [ecmzafer](#)

SESLİ BETİMLEME METİN YAZARI: Ecem ZAFER

SESLENDİREN: Ecem ZAFER

Hayalinde geniş bir alan canlandır.
Bembeyaz, bulutsuz bir gökyüzü var arkada.
Hafif grimsi tonlar, boşluk duygusunu epey derinden hissettiriyor.
Ön planda el ele tutuşmuş iki kadın yan yana oturuyor.
İkisi de Frida.
Aslında ikiz gibi duruyorlar ya da bir yansıma gibi.
Aynı yüze sahipler ama kıyafetleri tamamen farklı.
Soldaki Frida'nın üzerinde beyaz, kabarık, Avrupa tarzı bir gelinlik var.
Geniş etekli ve üst kısmı dantellerle işlenmiş bir elbise. Zarif gözüküyor.
Frida'nın yüzü solgun ve mutsuz.

Bir elinde makas tutuyor.
Diğer elindeyse diğer Frida'nın eli var.
Kalbi açıkta.
Bir ameliyat sırasında kesilmiş gibi.
İnce bir damar, elindeki makasa doğru uzanıyor.
Damar makasla kesilmiş gibi, kan elbisenin üzerine akıyor.
Sağdaki Frida daha sade giyimli.
Üzerinde geleneksel Meksika tarzı bir kıyafet var.
Mavi ve sarı tonlarında renkli bir bluz giyiyor.
Kıyafetin alt kısmı uzun, koyu renkli bir etekle tamamlanıyor.
Bu Frida'nın kalbi de açıkta.
Ama sağlam ve güçlü görünüyor.
Elinde küçük bir portre taşıyor.
Bu minik portre, kocası Diego Rivera'nın gençliğine ait.
İki Frida'nın kalpleri birbirine damarlarla bağlı.
Tıpkı kırılğan bir yaşam köprüsü gibi.
İki Frida da eski bir tahta sandalyeye oturmuş.
Ayakları eteklerinden dolayı dolayı gözüküyor.
Zemin belirsiz.

Sanki sonsuz bir boşlukta oturuyorlarmış gibi bir his var.

Arka planda hiçbir eşya, ağaç, herhangi bir manzara ya da duvar yok. Sadece uçsuz bucaksız gri bir gökyüzü ve iki kadının yalnızlığını gözlemliyoruz.

İki Frida, Meksikalı ressam Frida Kahlo tarafından 1939 yılında, Diego'yla boşandığı dönemde yapıldı.

Resimdeki bu iki Frida, sanatçının iç dünyasında yaşadığı derin çatışmanın vücut bulmuş hali. Biri, sevgisizliğin ve reddedilişin açtığı yaraları taşıyor. Diğer, ait olduğu toprakların ve aşkın verdiği güçle direniyor. Diego Rivera ve Frida Kahlo'nun ilişkisi, sanatsal bir tutku kadar, fırtınalı bir aşk hikayesiydi. 1929'da evlendiler, ancak bu evlilik, sürekli bir çatışma, ihanet ve bağımsızlık mücadelesiyle devam etti.

Diego, tanınan bir Meksikalı sanatçıydı ve Frida, onun hayranıydı. Frida, Diego'nun sanatına büyük saygı duyuyordu ve ona derin bir aşkla bağlıydı. Ancak Diego'nun sadakatsizliği, ilişkilerinin temelini derinden sarstı. Frida, Diego'nun sadakatine inanmak istese de Diego'nun başka kadınlarla ilişkiler yaşadığı gerçeği, sürekli bir acı kaynağıydı.

Diego'nun en ünlü ihanetlerinden biri, Frida'nın kız kardeşi Cristina Kahlo'yla olan ilişkisiydi. Diego, Cristina ile ilişki yaşamaya başladığında, Frida büyük bir çöküş yaşadı. Hem onu hem de kız kardeşi Cristina'yı aynı anda kaybetmişti.

Frida, Diego'nun başka kadınlarla olan ilişkilerinden dolayı sık sık acı çekti, ancak bunun yanı sıra kendi bireyselliğini bulmaya çalıştı. Frida, Diego'nun aldatmalarını fark ettikten sonra, ilişkisini toparlamaya çalıştı ve her iki taraf da bir süre ayrı yaşasa da sonunda tekrar bir araya geldiler. Ancak Diego'nun sadakatsizliği, Frida'nın kalbinde derin yaralar bıraktı.

Resimde Frida'nın iki farklı kimliği, birbirine ince damarlarla bağlı. Bu bağ, bazen sevgiyle besleniyor, bazen de acıyla kopma noktasına geliyor. Makasın kestiği damar, bir ilişkinin kopuş anını, bir kadının kalbinde oluşan boşluğu simgeliyor. Öte yandan, Diego'nun küçük portresini sımsıkı tutan diğer Frida, hâlâ sevgiyi ve bağlılığı temsil ediyor.

Bu resimde zaman ve mekân yok.
Her şey bir tür içsel evrende yaşanıyor gibi.
Sonsuz boşlukta, sadece duygu var.
Yas, özlem, acı ve direnç...

Tıpkı Frida'nın hayatı gibi.

Renkler, kompozisyon ve duru anlatım, izleyiciyi resmin içine çekiyor.
İki Frida'nın gözlerindeki sessiz çığlık, izleyenin içine işliyor.
Bu tabloyu izlerken, insan sadece Frida'nın değil, kendi iç çatışmalarının da yankılarını duyuyor sanki.

The Two Fridas, sadece bir aşkın ardından yaşanan kaybı değil, bir kadının kendisiyle verdiği varoluş mücadelesini anlatıyor.
Her fırça darbesinde bir direniş, her detayda bir kabulleniş saklı.
Ve en çok da her şeyin ortasında dimdik oturan, hayata inatla bakan bir kadın var.

Frida'nın içinden ikiye bölünmüş kalbi, bizim de kırılmış yanlarımızı hatırlatıyor.
Ama aynı zamanda, her şeye rağmen elimizi tutan, iyileştiren yanlarımızı da...

26.04.2025

23 NİSAN COŞKUSU

YAZAN: Gamze YILGIN

gamzeyilgin2@gmail.com

SESLENDİREN: Gamze YILGIN

İstanbul'un güzide semtlerinden birinde, küçük şirin bir mahallede, sıcacık kalplerin yaşadığı evler yan yana diziliydi. Bu mahallede herkes birbirini tanır, komşular kapı önlerinde çay içer, çocuklar sokakta güvenle oynardı. Bir gün pencereden içeri doğan sıcacık güneşle birlikte minik Kardelen gözlerini heyecanla açtı. O sabah kalbi kıpır kıpırdı. Pencereden dışarı baktığında mahalleye bambaşka bir renk gelmişti. Her yer Türk bayraklarıyla süslenmişti! "Kırmızı Beyaz her yer parlıyor" diye bağırarak mis gibi çörek kokan mutfığa koştu. "Anne anne bugün 23 Nisan" annesi gülümseyerek " evet Kardelenciğim bugün Mustafa Kemal Atatürk'ün sizlere armağanı bugün 23 Nisan. Hadi odana git ve hazırlan" derken Kardelen çoktan odasına gitmişti bile. En güzel kıyafetlerini giymişti ve büyük gösteriye hazırdı. Kahvaltılarını yaptıktan sonra evden çıktılar. Mahalledeki bütün çocuklar günlerdir büyük gösteriye hazırlanıyordu. Parkın ortasına küçük bir sahne kurulmuş, çiçeklerle, balonlarla, bayraklarla süslenmişti. Kardelen'in kalbi bu sahneyi düşündükçe yerinden çıkacak gibi oluyordu. İlk kez bu kadar insanın önünde şiir okuyacaktı. Ama onu en çok heyecanlandıran annesinin öğretmenini ve Cumhuriyetimizin ilk kadın öğretmenini, emekli Fatma Rafet Angın öğretmenin de orada olacak olmasıydı. Saat üçe doğru herkes toplandı. Evlerin camlarından sarkan bayraklar, parkta uçuşan balonlarla birleşince adeta bir masal diyarı oluştu. Müziğin sesi yükseldi ve anons geldi. "Mahallemizin minik yıldızları sahneye geliyor!" Kardelen, elindeki kâğıdı sımsıkı tuttu. Bir adım attı, sonra bir tane daha. Sahneye çıktığında karşısında gülümseyen yüzler gördü. Derin bir nefes aldı ve şiirini okumaya başladı.

" Bir bayram var çocuklara,
Atam'dan bize armağan,
Sevgiyle umutla dolar,
Bugün 23 Nisan"

Alkışlar yükseldi. Kardelen'in içi kıpır kıpırdı. Gökyüzüne bakınca güneş de sanki onunla birlikte gülümsüyordu. Günün sonunda büyük halay başladı. Mahalledeki herkes el ele verdi müziğin

ritmiyle dans edip şarkılar söylediler. O gece, Kardelen yorgun ama mutlu bir şekilde yatağına uzandı. Üzerindeki kırmızı elbisesini çıkarmaya kıyamamıştı. Gözlerini kapatırken dışarıdaki rüzgâr bayrakları usulca sallıyordu ve Kardelen rüyasında yine o sahnede idi. Ama bu sefer yıldızlarla birlikte şiir okuyordu.

DUYGULARIMIZI İFADE EDEBİLİYOR MUYUZ?

KAĞNI KAMYONU YENDİ 2

YAZAN: Menekşe KOÇAK

meneksekck06@gmail.com

SESLENDİREN: Münevver ERTÜRK

“Kağni Kamyonu Yendi “adlı yazımızın birinci bölümünde yerel yönetimlerin kapsayıcılıktan uzak; tecrit temelli engelli hizmet anlayışını eleştirmiştik. Bu anlayışla her geçen gün sayıları hızla artan engelli bireylerin sorunlarının çözilemeyeceğini belirtmiştik. Çünkü insanların açlık sınırında yaşamaya çalıştığı ülkemizin ekonomik yapısı; tüm engelli, yaşlı yani değişik nedenlerle desteğe muhtaç bireylere ayırıştırarak hizmet vermeye yetmez, yetemez...

Çünkü Engelli ve Yaşlı Genel Müdürlüğü ‘nün Temmuz 2021 tarihli Engelli Yaşlı İstatistik bültenine göre Türkiye’de Ulusal Engelli Veri sistemine kayıtlı 2 511 950 kişi bulunmaktadır. Bu engelli bireylerin 775 012’si ağır engellidir yani bağımsız yaşayamayacağı için aile kaybı olduğunda devletin bakmakla yükümlü olduğu kesimdir. Buna hızla yaşlanan ve bakıma muhtaç hale gelen nüfusu da eklemek gerekir.

AA’nın 19.06.2019 tarihli haberine göre Aile Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı’ na bağlı bakımevlerinde 7 255 engelli vatandaş hizmet alıyor yani 775 bin ağır engelliden sadece %1 ‘ine devlet bakıyor %99 unun bakımını aileleri sağlıyor. Aileler öldüğünde devlet 500 veya 600 bin civarında engelli bireye bakmak zorunda kalacak.

Devletin gelecekte ağır engelli bireyler için

●Binlerce bina yapması ve donatması

●On binlerce personel yetiştirmesi

●Engelli bireylerin beslenme, giyinme, sağlık, ısınma gibi giderlerini karşılaması gerekir ki bu ülke ekonomisi için risk teşkil eder.

Unutmayalım ki ülkede sadece ağır engelli bireyler devletten bakım desteği beklemiyor; yaşlılar, kimsesiz çocuklar, bağımlılar, şiddet mağduru kadınlar gibi pek çok dezavantajlı grubun da desteğe ihtiyacı var. Ve devletin ekonomik yapısı dezavantajlı bu gruplardaki bireylerin hepsine ulaşmaya yetmez; şanslı bir kesim bu desteğe kavuşur. Maalesef çoğunluk kaderine terk edilmek zorunda kalır.

Bu dezavantajlı gruplar içinde en maliyetli grup engelli bireylerdir; çünkü bakımları ömür boyu sürer yani devletin yaşlı bir bireye bakma süresi ile engelli bireye bakma süresi bir değildir. Yine sığınma evindeki kadın, güvenli ortam sağlandığında yaşamını devam ettirir. Bağımlı genç, rehabilite edildiğinde yaşama döner. Yuvadaki çocuk, yetişkin olunca hayata atılır . Burada önemli olan bu desteği zamanında ve kaliteli biçimde sunmaktır.

Söz konusu engelli bireyler olunca hizmetin sürekliliği ve insan onuruna yakışır olması esastır. Çünkü çoğu engelli birey uğradığı şiddeti ifade edemediği için sistemi gerektiği gibi denetlemek mümkün olmaz. Engellilere yönelik şiddet neredeyse sıradanlaşır.

Gerçek şu ki Türkiye’de engelli bireylere hizmet veren yapı hem kalitesiz hem de engelli bireylerin %1 ‘ine bile ulaşamadığı için sürdürülebilir değildir. Bundan dolayı ülkemizde az sayıda engelli bireye hizmet vererek tüm engellilerin hayatına dokunuyormuş algısı oluşturmak moda oldu. Birkaç röportaj, konferans ve bol bol engelli bireyle çekilmiş fotoğraf paylaşımı yapan yetkililer, tüm sorunlar hallolmuş gibi davranıyorlar. Sorun yokmuş gibi davranma modası toplumun engellilerin sorunlarına karşı duyarlı olmasına da engel oluyor. Bu da engellilerin mağduriyetini her geçen gün artırıyor.

Bunun tipik örneğini son on günde hem muhalefet hem de iktidar verdi:

Ankara’da bir AVM’de oyun alanına down sendromlu olduğu için bir çocuk alınmadı. İşletme sahibi biz özel çocuk almıyoruz.” demekte sakınca görmedi. Olay medyaya yansıdı. Etimesgut Belediye Başkanı Erdal Beşikçioğlu oyun salonunu mühürledi. Sağ olsun güzel tepki verdi ama geçen yazımda ABB ‘nin de birçok sosyal tesise engelli almadığını belgeleriyle anlattım. Soru şu:” Bu tesisleri kim mühürleyecek?

Yine bu olayla ilgili Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı hemen açıklama yaptı:

“Görüntüler ardından il müdürlüğü ekiplerimiz ivedilikle harekete geçerek çocuğumuzun ailesi ile görüşme gerçekleştirmiş olup psikolojik destek sağlamıştı

Bakanlık olarak söz konusu işletme hakkında Türk Ceza Kanunu’nun “nefret ve ayrımcılık” suçu kapsamında suç duyurusunda bulunulacaktır.

"Tüm çocuklarımızın eşit haklara sahip olduğunu, ayrımcılığa karşı sıfır toleranslı hareket edeceğimizi belirterek sürecin titizlikle takipçisi olacağımızı kamuoyunun bilgisine sunarız."

Ne diyelim Bakanlık yetkilileri süreci takip etmekten fırsat bulurlarsa; kurumlarına bağlı bakımevlerinde şiddet gören engelli çocuklara da bir bakıverirler herhalde... Kendisine bağlı özel kreşlere alınmayan engelli çocuğu ile kapı kapı dolaşan ailelere de psikolojik destek verirler belki.

Acı olan şu ki iktidarın yetersiz, hantal engelli hizmet sistemini yeniden yapılandırma derdi de yok; İktidarın tek derdi engellilere daha az para harcamak. Mümkün olsa yetkililer tasarruf etmek için ülkede hiç engelli yok diyecekler... Bu nedenle engelli bireyin siyasette ve iş hayatında görünür olmasını hiç istemiyorlar...

Peki umut olan CHP ‘de durum nasıl... Onlar da yerel yönetimlerde “Siz başımızın tacısınız ama paramız yok.” modundalar... “Birlikte çözüm üretelim.” diyen yok. Mesela CHP son tüzükte

engelli kotası getirdi. Bu güzel bir gelişmeydi; engellilerin yönetime girmesi ve çözümün parçası olması açısından. CHP'nin 6 nisandaki Olağanüstü Kurultayında kadın kotası, genç kotası uygulanarak seçim yapıldı. Ancak engelli kotası uygulanmadığı için %70 bedensel engelli sanatçı Baran Seyhan, 698 oy aldığı halde parti meclisine giremedi. Baran Seyhan Çankaya 4. İlçe Seçim kuruluna itiraz etti. Engelli kotası uygulandı ve parti meclisine girmeyi başardı.

Bu algı operasyonlarını durdurmanın tek yolu sistemin çöktüğünü gözler önüne sermektir. Faydadan çok zarar veren bu sistemin her basamağı için çözümler üreten yeni bir yapı için mücadele etmeliyiz. Bu yapıda hedefimiz, ayırıştırmak değil birleştirmek, toplumun desteğini ve farkındalığını artırmak olmalıdır.

Nitekim bugün Avrupa ülkelerinde bizde yaygınlaşan kampüs biçimindeki engelli bakımevleri kapatılmaya başlandı. Çünkü sayıları hızla artan engelli bireyleri toplumla birlikte mümkün olduğunca bağımsız yaşatmak hedefleniyor.

Avrupa'daki bu değişimde otizm spektrum bozukluğu olan bireylerin sayısının çok hızlı artması da oldukça etkili oldu.

Bugün Avrupa'da toplumda "Otizm hastalık değildir; otizm farklılıktır. Biz de farklılıklarımızla güzeliz, bütünüz." algısı oluşturularak otizmlili bireylerin toplumda kabulü yaygınlaştırılıyor. Tüm bu çabaların temelinde ayırıştırarak verilen hizmetin çok maliyetli olduğu için terk edilmesi ve kapsayıcı, sürdürülebilir, yeni bir yapı kurma çabası var. Biz de ise ayırıştırmak, toplumdan koparmak halen hem devletin hem de yerel yönetimlerin engelli hizmet anlayışının temelini oluşturuyor.

Yazımızın birinci bölümünde ne demişti Fransız temsilcisi Franklin Bouillon kağı ile cephan taşıyan kadınları ima ederek "Ah, dostum siz çok hayalperestsiniz; kağı, kamyonu yenemez!" Ancak Atatürk ve kurmayları o hızlı kamyonların getirdiği cephaneyi düşman askerinin kullanmasına 30 Ağustos baskınıyla fırsat vermedi. Yani kağının kamyonu yenmesini sağladı.

Mevcut engelli sistemi de bu haliyle tekerleği kırık bir kağıya benziyor. Bizler teknolojinin olanakları ile bu kağıdan engelli bireye destek vererek kapsayıcı bir sistem kurmalıyız... Yoksa devasa hızla büyüyen engelli sorunları altında toplum olarak ezilmeye mahkumuz...

Gelecek sayımızda engelli hizmetleriyle ilgili çözüm önerileri üzerinde söyleşmek üzere hoşça kalın...

KAYNAKÇA:

1. LE MONDE diplomatique, Türkçe Eylül, 2023; Kağı Kamyonu Yenince, Dr. Remzi Çetin
2. Yaşlı Genel Müdürlüğü 'nün Temmuz 2021 tarihli Engelli Yaşlı İstatistik Bülteni
3. AA'nın 19.06 2019 tarihli haberi," Aile Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı' na bağlı bakımevleri"
4. Yaşadıkça," İlk Kez Engelli Kotası Uygulanan CHP'de Baran Ceyhan Parti Meclisine girdi", 10 Nisan 2025

ANKARA'DA NİSAN'IN HATIRA DEFTERİ

YAZAN: Ayşe Gülçin İLHAN

aysegulcinilhan@gmail.com

SESLENDİREN: Nazmiye COŞKUN

Vişne rengi bahar dallarına ne güzel dizilmiş onca kuş. Öbek öbek badem çiçeklerine konan mevsimin ilk arıları. Narince dokunuyor dallara güneşin sarı ışıkları. Sakin yine Tunus Caddesi. En sevdiğim, alışık olduğum mekânlar bir bir kapanıyor. Üzülüyorum; içimden yolcu edemediğim anılarımı gördüğüm yegâne yerdi Meridyen. Camdan mumlar ve Hera kadehleri anımsıyorum. Kar yağarken o kadehler kulplu ve kalın yapılı bardaklara bırakırdı yerini. Tarçınlı, karanfilli, kakule ve portakal aromalı kırmızı şaraplar yudumlanırdı kar vururken sokak lambalarına... Güleç bir yüz, geleceği olmayan samimi sohbetlerden biri daha sürer giderdi saatlerce, erimek bilmeyen mumun ışığında.

Ankara'nın kar yağışı o meşhur ayazını kırarken, sanki bahar gelmişcesine kalbimizi sevindirirdi. Kar bahaneydi aslında, sevinmeyi severdik biz, bir de birbirimizi. Akıl edemezdik yahut konduramazdık birimizden birimizin birkaç yıl sonra öleceğini. Bir bahar sabahı ansızın çekip gideceğini. Ölüm mecburi yön, lâkin ayrılık acı.

Mutlu ve beklentisiz bir kıştı 2018... Kentlerin ömrü insanlardan uzun. Caddeler ve sokaklar hepsi birer hatıra defteri gibi. Kalbin kadar temiz bu sayfayı ayırdığın için teşekkür ederim diye başlayan hatıra defteri yazıları, kentler kadar uzun ömürlü mü dersiniz? Defterler saklı gizli bir köşede sessizliğini koruyorsa da o temiz kalplerden eser kaldı mı?

Defteri arkadaş bilen o kalemlerin mürekkebi çoktan kurudu. Sayfaların kenarı köşesi her yanı doldu. Umut ederek daha iyisini yazalım da heba olmasın güzelim defterin sayfaları diyip; kimi yazıları defalarca silip, satır başı yaptıysak da yeni baştan düzgün cümleler kurmayı beceremedik. Sessizce kapandı defterler ne unutuldu ne de açıp bir daha okundu.

Hava günlük güneşlik gözümüzde siyahi gözlükler, ağır aksak yürüyoruz kâh kaldırımdan kâh yaya geçidinden. Bugün yetişmemiz gereken bir randevumuz ya da işimiz yok. Orhan Veli olmuşuz da Rumeli Hisarı'na oturmuşuz sanki. Ankara'nın orta yeri mutlulukmuş o anda. Martı kuşu ne gezer Ankara'da, Kuğulu'da bolca güvercin. İnsana alışkın ve artık küstah ve bazen yılışık. Omuzumuzda kanat çırpacak kadar samimi. Kırmızı tenteli Tuna Büfe ve hep yazdığım o sarı kedi. Kediye gülümsüyorum, diyorum ki içimden; senin sadakatini ve seni hep bıraktığım yerde buluşumu seviyorum. İyi şeyler hatırlamak istiyorum. Bıraktığım hiç kimse ne ilk tanıdığım gibi ne

de hayallerime ve başıma tac ettiğim gibi. Bir kitapta okumuştum: “İnsan yanılgıdır.” Diyordu tırnak içinde. Bu kadar yanılmış olamam derken en sevdiğim şarkı sesleniyor kırık bir nağmeden, “İstanbul Sokakları!”...

Ankara sokaklarında yanıldın mı hiç diye sormak lâzım şarkının sahibine. İstanbul sokaklarında sevgilisini arayıp kentle konuşan bir adamın hikâyesini anlatıyor şarkı. Çare bulun bu derde diyor, sevgilimi verin bana. Sokaklar en sessiz halini alır böyle durumlarda. Yakasını toplayıp hesap sorulmaz, çünkü ölüm kadar çaresizdir kimi ayrılıklar...

Banka önündeki gitaristin gitar kutusundaki bozuk paralardan mâmûl yevmiyesini, bu bahara da ermenin mutluluğunu bilen ileri yaştaki gençleri, sevgileri ve sevgilileri, havuz başındaki akordeon sesini, sık sık yazdığım ayrılığın güftesini, boğazımdaki düğümleri bir bir seviyorum yeni baştan. İşte tam o sırada ansızın indiriveriyor nisan yağmuru... Kısa süreliğine sarı kediyle eşitleniyorum, şemsiye alınmaz mı yanına nisan bu güven olmaz ki işte böyle yağmaya başlar diyorum kendi kendime. Gitar susuyor, akordeon da. Şarkı bitiyor, Bestekâr’a kıvrılıyor yol ve bitmiyor Ankara sokakları.

Birkaç dakika sonra doğanın orkestrasına uyup usulca diniyor yağmur ve gözde kalan iki damla yaş da. Güneş, badem çiçekleri, bahar dalları, kuşlar ve ben. Hepimiz sağ salim nisandayız ve yeni baştan seviyoruz Ankara’yı...

08/04/2024

Ankara

ROL MODELLERİMİZ

SANAT İYİLEŞTİRİR – BİLGECE KÜLTÜR EVİ

SÖYLEŞİYİ YAPAN: Şule SEPİN İÇLİ

sulesepin06@gmail.com

KONUK: Fatma SÖNMEZ

Şule: Sevgili Umudun Kadınları izleyicilerimiz, ‘Rol Modellerimiz’ bugün Antalya’da ama biz onları Ankara’da tanımiştık. Fatma Sönmez’le birlikteyiz. Kendisi bize nasıl buluştuğumuzu kendini tanıtırken anlatır herhalde.

Fatma: Antalya Bilgece Kültür Evi Tiyatro Topluluğuyuz. ‘Kaktüsler Susuz da Yaşar’ tiyatro oyunuyla sizlerle buluşmuştuk. Varlığınız ve desteğiniz için çok teşekkürler. Emekli öğretmenim. 6 yıldır tiyatro yapıyorum. Bir grup, Bilgece Kültür Evinde tiyatro yapıyoruz. Yeni arkadaşlarımız da var. Yolculuğumuz böyle başlamıştı Bilgece Kültür Eviyle. Şenal Saruhan’ın yazdığı ‘Cam Bardaklar Kırılınsın’, Âdem Atar’ın yazdığı ‘Kadın Kadına Özgürlük’ oyunlarını yaptık. Pek çok oyun sergiledik. Kaktüsler Susuz da Yaşar kitabı, 1980 12 Eylül döneminde Mamak Cezaevlerinde yatan kadınların yaşam öyküleri, yaşam mücadelelerini anlatan bir öyküydü. Yaşam hikayelerini anlatmanın sorumluluğunda bunu yaptık. Yönetmeni Âdem Atar. Mamak Cezaevinde yaşayan neredeyse 50 kadın bir araya gelerek yazıyorlar. Bu oyunla ülkede 28 yerde turne yaptık. Amacımız;

toplumsal olaylarda mücadele vermiş insanlara saygı duruşunda bulunmak, onları unutmamak ve unutturmamak. Bu şekilde yola çıkmıştık.

Şule: Biz sizi aynı zamanda Cam bardaklar Kırılısın oyunuyla tanıdık. Tiyatro kaç yılında kuruldu, ekibiniz kaç kişi?

Fatma: Cam Bardaklar Kırılısın oyununu Antalya’da 11 kişilik bir kadroyla oynadık. Şenal Saruhan da katılmıştı. Ankara’da 6 kadın oynadık. Seslendirmede de arkadaşlarımız vardı. Şenal Saruhan’ın yaşam mücadelesinde saygı duruşuydu bu. 6 yıldan beri tiyatro yapıyoruz. Tiyatro yapmamızın amacı var, sosyal sorumluluk hissediyoruz. Biz bugün, tiyatro gelirleriyle 64 öğrenciye burs veriyoruz. Bunların 37’si deprem bölgesinden öğrenciler. Tiyatro grubu tamamen gönüllülük esasına dayalıdır. Bir hedefe yürüyoruz. Hatay Defne Harbiye Mahallesi’nde 120 metrekarelik bir inşaat devam ediyor şu anda. Parkın içinde kütüphane ve çok amaçlı kullanılan tiyatro salonu yapılacak arsa, Defne Belediyesi tarafından tahsis edildi. Dış cepheleri bitti. Haziran ayı gibi açmayı düşünüyoruz. Bilge Sönmez Çocuk ve Kadın Yaşam Alanına, tiyatro gelirlerinden böyle bir katkı sunuyoruz.

Ekibimiz oyundan oyuna değişiyor. Standart bir kadromuz yok. İhtiyaca göre bize katılan arkadaşlarımız oluyor.

Şule: Kim çalıştırıyor?

Fatma: Âdem Atar, Adana Devlet Tiyatrolarından emekli. Çalıştıran, oyunu uyarlayan ve yöneten o. Bilgece Kültür Evinin kurulmasında katkısı çok büyük.

Şule: Bilgece kelimesini nasıl buldunuz?

Fatma: Bu tiyatroyla tanışmam, kızımı kaybetmemle başladı. Daha önce kızımın adına ‘Zekanın Dansı’ adında bir kitap çıkarmıştım. Bilgece adı, Bilge Sönmez adını taşıyor.

Şule: Anıları önünde saygıyla eğiliyoruz. Anılarıyla yaşasın.

Fatma: Onun için başka çocuklara dokunabilmek, hayata dokunabilmek istedim. Çünkü önce çocuklar iyi olmalı düşüncesiyle deprem bölgesinde de böyle başladık tiyatroya. Depremden sonra yılda iki kez Defne’ye ve Defne etrafındaki Arsus’da, Samandağ’da, Hatay’ın pek çok ilçesinde çocuklara tiyatro yaptık.

Şule: Ekibiniz genellikle kadınlardan oluşuyor galiba. Daha çok kadın oyunları mı oynuyorsunuz acaba?

Fatma: Kadın oyunları ağırlıklı. Erkek arkadaşlarımız da var. Daha önce Cam Bardaklar Kırılısın oyununda erkek arkadaşlarımız da rol almıştı.

Şule: Kadınların rehabilite olmaları açısından da çok önemli bu sanırım.

Fatma: Hem de nasıl. Çünkü biz başkalarına dokunurken aynı zamanda kendimizi de iyileştiriyoruz. “Sanat iyileştirir” diyoruz. Çünkü sanatta ve sahnede kendinizi ifade etme biçiminiz iyi geliyor. Buna cesaret eden gerçekten koca yürekli bir takımız. Bir çoğumuz emekli.

Şule: Turne yaparken, geliriniz, giderlerinizi karşılayabiliyor mu, yoksa zaman zaman sponsor bulduğunuz oluyor mu?

Fatma: Sponsorumuz yok ama biz kocaman bir aileyiz. Bilgece Kültür Evinin destekçileri çok fazla. Öğrenci burslarını üstlenen çok fazla dostumuz var. Turnelerden biz para kazanmıyoruz. Turneler çok pahalı işler. Bir misyonu yerine getiriyoruz. Biz bunu kendimize bir görev edindik. Bu hayat hikayeleri birçok insana taşınmalı diye düşündük. Ekonomik olarak çok zorlukları var. Şimdiye kadar kendi bütçelerimizle baş etmeye çalıştık.

Şule: Sadece tiyatroyla mı uğraşıyorsunuz, yoksa başka etkinlikler de gerçekleştiriyor musunuz?

Fatma: Çocuk tiyatroları var bu arada. Sadece çocuk tiyatrosu oynayan 4 arkadaşımız var. Onlar değişik okullarda ve kreşlerde çocuk oyunlarına devam ediyorlar. Kültür evi mekânında korolar çalışıyor. Resim, müzik gibi değişik kurslar veriliyor. Sanat etkinlikleri yapmak isteyen herkese açık bir mekân. En aktif olarak yaptığımız etkinlik, tiyatro.

Şule: Mekân size mi ait?

Fatma: Kiralık. Hiçbir kurumdan destek almıyoruz. Sadece kendi yağımızla kavrulduğumuz, kendi bütçemiz doğrultusunda altından kalkmaya çalıştığımız bir süreç yaşıyoruz.

Şule: Gerçekten gönüllü bir emek veriyorsunuz, bu çok değerli. Turnelerde ya da gösterimlerde herhangi bir engelle karşılaşılıyor musunuz?

Fatma: Şimdiye kadar karşılaşmadık. Her gittiğimiz yerde bu turnelerin bağlantılarını kuruyoruz. Belediyelerden salon alıyoruz ücretini ödeyerek. Davetiye dağıtımımızı, oralarda dostlarımızdan oluşturduğumuz geniş bir çember aracılığıyla yapıyoruz. Sivil toplum kuruluşlarıyla iletişime geçiyoruz. Davetiyeleri onlara bırakıyoruz, satışları onlar yapıyor. Sosyal medya üzerinden duyurular yapıyorlar.

Şule: Bilgece Kültür Evinin bundan sonraki hayalleri neler acaba?

Fatma: Defne'deki yerin hayata geçmesi, Bilge Sönmez Çocuk ve Kadın Yaşam alanının gerçekten çocuklara ve gençlere açılabilmesi, orada çocukların tiyatro yapabilmeleri, gençlerin kütüphaneyi kullanması, değişik etkinlikler yapması, etkinliklerin planlanması başlıca hayallerimiz. Tiyatroya devam edeceğiz. 10-11 mayısta, Söke ve Bodrum'da olacağız, Kaktüsler Susuz da Yaşar oyunu. 2. Yıl da 2. Oyun devreye girecek. Kadınların mücadelelerini kitlelere ulaştırmaya devam edeceğiz. Öğrencilerimize burs vermeyi de sürdüreceğiz.

Şule: Size ulaşmak isteyenler nasıl ulaşabilirler?

Fatma: Bilgece Kültür Evi adına sosyal medyada açılmış sayfalarımız var. Youtube, Instagram, Facebook sayfalarımız var. Paylaşımımızda Âdem hocamın telefon numaraları var. Telefon numaram: 0533 722 84 40. Sosyal medya üzerinden, benimle iletişim kurarak bize destek verebilirler. Sanat, çocukları da yetişkinleri de iyileştirecektir diye düşünüyoruz.

Şule: Takipçi sayınız ne durumda?

Fatma: Daha çok Facebook üzerinden bütün yaptıklarımızı paylaşıyoruz. Gayet iyi durumdayız. Kimin, ne kadar bağışta bulunduğuyla ilgili şeffaf sayfamız var.

Şule: Dergimiz aracılığıyla son olarak mesaj vermek isterseniz, neler söylersiniz?

Fatma: Gösterimlerimizin sonunda da hep söylüyorum. Bir şair diyor ki: “Bir insan sadece yemek, içmek, sevdiğini koynuna alıp yatmak üzere bu dünyaya gelemez. Bu dünyaya gelmek için daha insanca bir neden olmalı.” Biz bu daha insanca bir neden olmanın bir parça da olsa gereğini yerine getiriyoruz. Hem kendimize hem toplumsal iyileşmeye ancak böyle ulaşabiliriz diye düşünüyoruz.

Şule: Çok teşekkür ediyoruz katıldığınız için.

Fatma: İlginize, desteğinize, varlığınıza çok teşekkür ediyoruz.

Şule: Sevgili Umudun Kadınları izleyicilerimiz, Bilgece Kültür Evinden Fatma Sönmez'le birlikte olduk. Oyunları gerçekten muhteşemdi. İzlediğim oyunlarını, sizin de yollarınızın kesişmesini ve izlemenizi öneririm. Hepsisi, çok büyük bir özveriyle, çok güzel vurgularla, çok güzel konularla oyun sergilediler. Ne kadar güzel. Hem kendilerine dokunuyorlar hem de başkalarına dokunuyorlar. Güzelliklerle kalın.

<https://www.facebook.com/share/158Ff7G8ke/>

https://youtube.com/@bilgecekulturevi1589?si=TOwHy7rcm_1MmElO

22 Nisan 2025

VAZGEÇEBİLMEK

YAZAN: Eylem YURTSEVER

eylemyurtsever@gmail.com

SESLENDİREN: Müge TÜZÜN GERÇEK

Küçük Prens'in tilkisini bilir misiniz? Ben kendisiyle çok küçükken; bir kasette tanışmıştım. Küçük Prens'e evcilleştirilmekten bahsediyor, her gün aynı saatte yanına gitmesini salık veriyordu. Ona alışması için. Onun tarafından evcilleştirilmek için...

Daha o zamanlar tüylerim ürpermişti. Çocukken dahi korkmuştum evcilleştirilmekten. Zihnimde öyle yer etmiş ki, büyük bir farkındalık oluştu zihnimde sevgiyle ilgili. Daha doğrusu çoğu insanın sevgi zannettiği, oysa karşısındakini evcilleştirmeye çalışmaktan ibaret olan o şablonu görmeye başladım.

Bir hayvanı neden evcilleştirirsiniz? Kendi ihtiyaçlarınızı karşılamak için. Bir insanı sevdiğinizde ne olur? Onun ihtiyaçlarını önemzersiniz. Aslında bu kadar basittir bu ayrım.

Yazıyı uzatmak, örnekler vermek çok mümkün; ama bu yazıyı işlevsel sebeplerle yazdığımдан uzatmaya gerek duymuyorum.

Vazgeçmekten bahsetmek istiyorum. Vazgeçmek nedir? Artık sevmemek midir? Neden olmasın ki... Bence vazgeçmek, sadece insanın kendi sınırlarını belirlemesidir. Vazgeçmek uzaklaşmaktır, reddetmek, sevgiyi yadsımak değil. Vazgeçmek bazen gerçekten vazgeçmektir. Kızmadan ya da nefret etmeden; sadece kendi ihtiyacının karşılanmayacağını gördüğün bir yerde kalmamak istemektir ve en doğal şeydir.

Sevmek başkasının ihtiyacını düşünmektir. Bununla birlikte insan kendi ihtiyaçlarını düşünmeye devam edebilecek kadar varlığını sağlıklı bir şekilde sürdürebilirse, yani kendisini tam olarak sevebilirse diğer şeyleri sevmeye devam edebilir.

Bir yerlerde; haksız olduğumuzdan ziyade, karşımızdakine kendi egomuzdan çok değer verdiğimiz için özür dilediğimizi okumuştum. Sevdiğimiz kişinin ihtiyaçları ve kendi ihtiyaçlarımız arasındaki karşılaştırma meselesinin de öyle olmamasını çok istesem de korkarım aynı şey sevgi için de geçerli.

İşte bazen vazgeçmek, kendi ihtiyaçlarını, olması gerektiği kadar önemsemeye karar vermenin bir göstergesidir.

Evcilleştirilmediğimiz türden sevgiyi bulana kadar vazgeçebilmek temennisiyle.

BİLİM DÜNYASINDA BU AY NİSAN

HAZIRLAYAN: Selvet BAYRAKTAR TOKAT

selvetbayraktarr@hotmail.com

SESLENDİREN: Merve KOÇ

Merhabalar değerli umudun kadınları dergisi dostları. Yine dopdolu bir bilim dünyası köşesiyle sizlerle beraberiz. Önce başlıklar:

- Türk Bilim İnsanı Canan Dağdeviren'den, Tarihi Yolculukta Tarihi Başarı
- Şizofreni Hastalarının Beyinleri Daha Hızlı Yaşlanabilir
- Bilim İnsanları Yeni Bir Renk Keşfetti: Bu Rengi Herkes Göremiyor
- Teknoloji Demans Riskini Azaltabilir: Yaşlılarda Unutkanlığı Geciktiriyor
- K vitamini Eksikliği Bilişsel Gerilemeye Neden Oluyor
- Hafta Sonu Egzersizi Tüm Sporlardan Etkili Olabilir

Türk Bilim İnsanı Canan Dağdeviren'den, Tarihi Yolculukta Tarihi Başarı

Amazon'un kurucusu Jeff Bezos'un sahibi olduğu havacılık ve uzay şirketi **Blue Origin** tarafından planlanan yolculukla Aisha Bowe, Amanda Nguy'n, Gayle King, Kerianne Flynn ve Lauren Sánchez, yaklaşık 10 dakikalık bir uzay yolculuğuna çıktı. Tüm dünya tamamı kadınlardan oluşan mürettebatın yıllar sonra yapmış olduğu yolculuğu konuşurken; Türk bilim insanı Canan Dağdeviren de bir ilki başardı. Massachusetts Teknoloji Enstitüsü (MIT) akademisyen olan Doç. Dr. Canan Dağdeviren, 6 kadınla birlikte uzaya meme kanserinin erken teşhisi için geliştirdiği giyilebilir ultrason cihazı 'elektronik sütyen' gönderdi. **'Atatürk' ve 'İstikbal göklerdedir'** etiketiyle paylaşım yapan Doçent Dağdeviren'in mesajı şöyle:

"Tarihe not düşülsün: Bugün, 14 Nisan 2025. Atatürk Cumhuriyeti'nin herkes için eşit olan sisteminde eğitim alan bir birey olarak, yıllar önce üzerinde çalışmaya başladığım giyilebilir ultrason cihazımı uzaya gönderdim. Tarihte ilk kez tamamı kadınlardan oluşan ilk uzay ekibi ile." "Bu bir başlangıç. Sivas'tan yola çıkan dedelerimin ve nenelerimin, kimsesizlerin kimsesiydi cumhuriyet. İcat ettiğimiz teknolojiyi haksızlığa ve zulme uğrayan tüm canlılara armağan ediyorum; yalnız değilsiniz. Mücadeleniz, yıldızlar gibi ışık olmaya ve yol göstermeye devam edecek. Evet, 'İstikbal göklerdedir.'"

Şizofreni Hastalarının Beyinleri Daha Hızlı Yaşlanabilir

Avustralya'da yapılan yeni bir araştırma, şizofreni hastalarının beyinlerinin daha hızlı yaşlanabileceğini ve bunun basit bir kan testiyle ölçülebileceğini ortaya koydu. Araştırmaya katılan uzmanlar, çalışmanın alanında tek olduğunu belirterek, şizofreni hastalarında sinir hücrelerinden (nöron) doğrudan elde edilen kandaki proteinleri ölçtüklerini bildirdi.

Bugüne kadar şizofreninin, otizm, disleksi ve dikkat eksikliği hiperaktivite bozukluğu (DEHB) gibi nörogelişimsel hastalıklarla benzer şekilde, beyin gelişimindeki sorunlardan kaynaklandığı düşünülüyordu. Melbourne Üniversitesi'nden araştırmacılar, şizofrenide hızlanan beyin yaşlanmasının da bu hastalığın gelişiminde önemli bir rol oynayabileceğini öne sürüyor. Araştırma sonucunda, şizofreni hastalarında NFL düzeylerinin sağlıklı bireylere göre daha erken yaşlarda ve daha hızlı arttığı gözlemlendi. Bu durum, şizofreni hastalarının beyinlerinin biyolojik

olarak kronolojik yaşlarına göre daha yaşlı olduğunu ortaya koyuyor. Aynı araştırmada bipolar bozukluk yaşayan bireylerde ise benzer bir artış gözlenmedi. Bu da şizofreniyi diğer psikiyatrik bozukluklardan ayıran biyolojik bir farklılık olabileceğini gösteriyor. MRI taramaları da şizofreni hastalarında beynin yapısal olarak daha hızlı yaşlandığını destekliyor. Melbourne Üniversitesi'nden Psikiyatrist Christos Pantelis, şizofreni hastalarının yaşam tarzının da bu yaşlanmayı hızlandırdığını ifade etti. Pantelis, "Sosyal izolasyon, fiziksel aktivite eksikliği, sigara ve madde kullanımı gibi faktörler hem zihinsel hem de fiziksel sağlığı olumsuz etkiliyor.

Şizofreni hastalarının yaşam süresi genel nüfusa göre 20-30 yıl daha kısa. Bunun başlıca nedenleri ise kanser ve kalp hastalıkları gibi yaşa bağlı hastalıkların daha erken yaşta ortaya çıkması. Yaşam tarzı, şizofreni hastalarında vücudun hızla yaşlanmasında bir faktör olsa da çalışmamız bu hastalığı anlamada ve zamanla tedavi etmede önemli bir adım olabilir” dedi.

Bilim İnsanları Yeni Bir Renk Keşfetti: Bu Rengi Herkes Göremiyor

ABD Kaliforniya Üniversitesi, Berkeley'deki araştırmacılar, "olo" adını verdikleri yeni bir renk keşfettiklerini düşünüyor.

Mavi ve yeşilin yeni bir tonu olan bu rengin, bilinen tonlardan çok daha yoğun olduğu öne sürülüyor.

New Scientist'e göre özel bir cihaz aracılığıyla algılanabilen bu rengi şimdiye dek yalnızca beş kişi gördü. Araştırma ekibinin deneyine katılan söz konusu kişiler, gelecekte renk körlüğü olan kişilerin kırmızı ve yeşili ayırt edebilmesini sağlayacak bu cihaz sayesinde daha önce hiç görülmemiş yoğun mavi-yeşil renge tanık oldu. Renkler, gözün arkasındaki retina aracılığıyla algılanıyor.

Işık belirli dalga boyları retinada yer alan ve koni hücreleri diye bilinen hücreleri uyarıyor ve bu da beyne belirli sinyallerin gönderilmesiyle sonuçlanıyor. Böylece renk algısı ortaya çıkıyor.

Bu bölgede üç tür ışık algılayan koni hücresi var: Kısa dalga boyu (S) maviyi emiyor; orta dalga boyu (M) yeşili emiyor; uzun dalga boyu (L) ise kırmızıyı emiyor. Bu sürecin sonunda beyne sinyaller gidiyor.

Ancak belirli bir ışık dalga boyu en az iki tip koniyi aynı anda uyarıyor; bu da algılayabildiğimiz renklerin aralığını ve doygunluğunu sınırlayan bir süreç.

Hakemli bilimsel dergi Science Advances'ta yayınlanan yeni araştırmada ekip, tek tip koni hücrelerini uyarabilen bir lazerin kullanıldığı Oz adlı bir cihazı modifiye etti.

Bu sistemi beş insan denek üzerinde kullanan araştırmacılar, yalnızca M koni hücresi aktivitesini tetikledi ve bunun sonucunda insanların "benzeri görülmemiş doygunlukta bir mavi-yeşil" diye tanımladıkları olo rengini görmesini sağladı.

Araştırma ekibinden Ren Ng'nin kendisi de "olo"yu görenler arasındaydı.

Ng, "Bunu tarif etmek zor; çok parlak," ifadelerini kullandı.

Teknoloji Demans Riskini Azaltabilir: Yaşlılarda Unutkanlığı Geciktiriyor

CNN Science'nin haberine göre yıllardır teknoloji kullanımının hafızayı zayıflatığı ve Dijital Demans'a yol açabileceği öne sürülüyordu. Ancak Nature Human Behavior dergisinde yayımlanan yeni bir çalışma bu görüşü sorgulatan bulgular ortaya koydu. Araştırmaya göre, bilgisayar, internet ve akıllı telefon gibi teknolojik araçları kullanan yaşlı bireylerde demans ve bilişsel gerileme riski önemli ölçüde daha düşük. Teksas Üniversitesi ve Baylor Üniversitesi'nden araştırmacılar tarafından yürütülen bu meta-analiz, 2006'dan 2024'e kadar yayımlanmış 57 çalışmayı inceledi. Toplamda 411.430 yaşlı bireyin verileri değerlendirildi. Bu bireylerin ortalama yaşı 68'di ve araştırmalar ortalama altı yıllık bir süreyi kapsıyordu.

Sonuçlara göre, teknoloji kullanımı bilişsel gerileme riskini ortalama yüzde 42 oranında azaltıyor. Bu durum; hafif bilişsel bozukluk, demans tanısı ya da düşük bilişsel performans gibi durumların görülme oranlarının düşmesiyle ölçüldü. "Dijital Demans Hipotezi", teknolojinin uzun vadede beyni tembelleştirdiği yönünde eleştiriler getiriyordu. Ancak çalışmaya göre, teknolojinin getirdiği zihinsel uyarım tam tersine "Bilişsel Rezerv" oluşturuyor. Bu teori, bireylerin yaşamları boyunca karmaşık zihinsel faaliyetlere maruz kalmasının, yaşlılıkta beyin sağlığını koruduğunu savunuyor.

Araştırmaya katılmayan ama çalışmayı değerlendiren uzmanlardan Dr. Christopher Anderson ise "Bu, son 20 yılın bu alandaki en kapsamlı ve düzenli çalışması" dedi. Uzmanlar bu sonuçlara rağmen ölçsüz teknoloji kullanımına karşı uyarıyor. Araştırmacılara göre, ekran başında geçirilen sürenin ne kadar olduğu, hangi içeriklerin tüketildiği gibi ayrıntılar bilinmediği için net bir reçete sunmak mümkün değil.

"Mindless scrolling" (amaçsızca kaydırmak) gibi pasif kullanım biçimleri bu faydaları sağlamıyor olabilir. Dr. Bengé'ye göre, önemli olan teknolojiyi üretken, yaratıcı, sosyal bağ kurmaya yardımcı ve zihinsel olarak uyarıcı biçimde kullanmak.

K vitamini Eksikliği Bilişsel Gerilemeye Neden Oluyor

ABD'deki Tufts Üniversitesi'nin yaptığı yeni bir araştırmaya göre, ağırlıklı olarak ıspanak ve karalahana gibi yapraklı yeşilliklerde bulunan K vitamininin yeterli miktarda alınmaması beyin sağlığına zarar veriyor. Prof. Dr. Sarah Booth, geçmişte yapılan araştırmaların K vitamininin kardiyovasküler ve eklem sağlığını destekleyebileceğini gösterdiğini belirterek, "Yeni çalışma, K vitamininin beyne fayda sağlayabileceğine dair kanıtlar sundu" dedi.

Çalışmanın başyazarı Tong Zheng ise K vitamininin beyin fonksiyonuna katkıda bulunduğunu vurgulayarak, "K vitamininin koruyucu bir etkisi var. Araştırmamız, bu etkinin altında yatan mekanizmayı anlamaya çalışıyor" ifadelerini kullandı.

Hafta Sonu Egzersizi Tüm Sporlardan Etkili Olabilir

Egzersiz her güne yaymak zaman bulamayanlar için göz korkutucu olabilir. Ancak Çinli ve İngiliz araştırmacıların yürüttüğü yeni bir çalışma, fiziksel aktiviteyi haftanın yalnızca bir ya da iki gününe sıkıştırmanın da sağlık açısından benzer faydalar sağladığını ortaya koydu. Bu bulgular, hafta sonu yoğun şekilde egzersiz yapan bireylerin de uzun vadeli sağlık açısından önemli kazanımlar elde ettiğini gösteriyor. Southern Medical University'den Zhi-Hao Li ve ekibi, İngiltere Biobank verilerini inceleyerek 93.000'den fazla kişinin fiziksel aktivite alışkanlıklarını analiz etti. Katılımcılar 37-73 yaş aralığındaydı ve veriler bileğe takılan hareket ölçer cihazlarla toplandı. Sekiz yıllık takip sürecinde yaklaşık 4000 katılımcı hayatını kaybetti.

Haftada en az 150 dakika fiziksel aktivite yapan ancak bunu yalnızca 1-2 güne sığdıranların, hiç egzersiz yapmayanlara göre tüm nedenlere bağlı ölüm riskinin %32 daha düşük olduğu tespit edildi. Kalp hastalıklarından ölüm riski %31, kansere bağlı ölüm riski ise %21 daha düşüktü. Harvard Tıp Fakültesi'nden I-Min Lee, çalışmayı şöyle yorumladı: "Aktif olmanın tek bir doğru yolu yok. İster haftaya yayılsın, ister hafta sonunda yapılsın, her iki yaklaşım da eşit derecede faydalı."

Araştırmanın tüm katılımcılarının İngiltere'de yaşadığı ve %97'sinin beyaz olduğu vurgulanarak, daha çeşitli etnik gruplarla yapılacak yeni çalışmaların sonuçlarının daha geniş kitlelere genellenebilir olacağı belirtildi.

Gelecek sayımızda çok daha yeni bilgiler öğrene bileceğimiz bilimsel haberler ve araştırmalarla görüşmek üzere umutla kalın.

21 04 2025

BİR GEZİNİN SONUÇLARI

YAZAN: Emine KAMÇI

eminekamci@hotmail.com

SESLENDİREN: Zeynep KESKİN BAĞLAN

Doğrusunu isterseniz, yazmaya oturduğumda neleri konu edeceğim hakkında hiçbir fikrim yoktu. Bu arada arkadaşlarımla telefon görüşmeleri yapmış, bu kaygılarımdan onlara söz etmiştim. Arkadaşımdan biri baharı yazmamı, onların getirdiklerini anlatmamı söyledi. Bir diğeriyse, 'Onca zaman gezdin, tozdun, gittin, geldin; anlatacak bir şeylerin yok mu?' dedi.

Ben de bu önerilerin bir karışımı olarak şunları yazmaya karar verdim.

Ancak bir sorun vardı; gezi sırasında yaşadıklarım bir an gözümde canlanıyor, ben ilk tümceyi tamamlayana dek gerisini unutuyordum. Gerçi bazı notlar almıştım almasına da yetersizdi. Yine de unutmayı göze alarak bilgisayarımın başına oturdum. Sonunda ölüm yoktu ya, eğer toparlayamazsan vazgeçmesini de bilirdim elbet.

Sırasıyla Eskişehir, Ankara ve İstanbul'a gitmeyi planlıyordum. Uzun zamandır İzmir dışına çıkmamıştım ve bunu da çok arzu ettiğim söylenemezdi. Son zamanlarda bir üşengeçlik, bir tembellik gelip oturmuştu üzerime. Bu planımı biraz daha erteleyecek olursam, gitmekten tamamen vazgeçebilirdim. Diğer yandan da rutin şeyleri yapmaktan çok sıkılmıştım. Bu yüzden bana bir yenilik, bir tazelenme son derece gerekliydi. Bunu önceki deneyimlerimden çok iyi biliyordum. Değişik yerlere, değişik ortamlara gidince kendimi tazelenmiş ve farkındalığım artmış duyumsuyordum.

Zaman kaybetmeden biletlerimi aldım ve 21 Mart akşamı Eskişehir trenine bindim. Oldum olası tren yolculuğunu severim. Yerimden kalkıp restorana kadar da olsa yürümek hoşuma giderdi. Ancak bu kez öyle olmadı. Restorana yaklaşırken oranın faaliyette olmadığı söylendi. Bu ne kadar doğru bilmiyordum ama hayal kırıklığına uğrayarak geri döndüm.

Geçtiğim vagonlar genel anlamda sessizdi. Yolcuların bazıları uyanıktı. Görme engelli olduğumu fark edenler, yardım isteyip istemediğimi soruyorlardı. Bunlar kibar kişilerdi. Bazıları gibi paldır küldür kolumuza yapışıp ne istediğimizi bilmeden gelişigüzel bizi sürüklemiyorlardı.

Gecemin iyi geçtiğini söyleyemeyeceğim. Bir yandan vagonda uyuyan adamın boğulurcasına horlaması, diğer yandan sık sık yapılan anonslar uykumu kaçırmaya yetmişti. Özellikle adamcağızın horlama şekli beni çok endişelendirmişti. Uykumu bir yana bırakmış, adamın soluklarını takip eder olmuştum. Sık sık soluğu kesiliyor, bir süre soluksuz kaldıktan ve derin bir hıçkırık sesinden sonra solukları normale dönüyordu ama bu durum sabaha dek böyle sürdü.

Eskişehir beni buz gibi havasıyla karşıladı fakat sonraki günler sıcaklık yükselmişti.

İlk gün arkadaşım ile değişik bir şey yapmak düşüncesiyle evden çıktık. Gitmek için yer araştırırken Şelale diye bir yer olduğunu öğrendik. Hiç zaman kaybetmeden bir taksiye atladık ve bir tepeye vardık. Oldukça sakın bir yerdi. Taksi şoförünün önerisiyle hemen önümüzdeki yokuştan inmeye başladık. Yokuşun bitiminde bir çay bahçesi vardı. Ne istediğimizi soran garsona, Şelale'yi aradığımızı söyledik. Adam, 'Şelale burada ama henüz mevsimi gelmedi; açık değil!' dedi. Benim için bir hayal kırıklığı daha. Her neyse, kafeye gelmişken 'bari birer çay içelim,' dedik. Ortamın dinginliği hoşumuza gitmişti.

Alın size bir fiyasko daha. Çaylar bir önceki günden kalmış gibiydi. Sonradan öğrendiğimize göre buranın adı Şahin Tepesi'ymiş. Bunca olumsuzluğa karşın bari bir şahin olsaydı da onca yolu geldiğimize değseydi. Çaresiz, garsona yolu sorarak kalktık. İndiğimiz yokuşun devamında

merdivenlerin olduğunu, sonrasında da caddeye ulaşacağımızı söyledi. Caddeye çıkmadan bir demir kapının da bulunduğunu belirtti.

Merdivenleri inmeye başladık. Yokuş merdivenlere, merdivenler de yokuşa bağlanıyordu. Yollarda hiç kimse yoktu. İn cin top oynuyordu. Sağımızda ve solumuzda çam ağaçları, tepemizde saksagağanlar eşliğinde aşağılara doğru ilerliyorduk. Zorlu bir iniş olmasına karşın, biz bundan müthiş keyif duyuyorduk.

Sonunda sanırım garsonun kapı dediği demir parmaklıklı yere gelmiştik ama kapıyı bir türlü bulamıyorduk. İkimiz de görme engelli olduğumuz için Epey bir araştırmadan sonra kapıyı bulduk ve caddeye çıktık. Bize otobüs durağının sol tarafta olduğu söylenmişti. Tam o yana yürümeye çalışırken önümüzde bir araç durdu ve bir kadın gideceğimiz yeri öğrenince götürmeyi önerdi. Kadının sesi bize güven verince hemen otomobile atladık.

İkinci gün hava daha da sıcaktı. Eski arkadaşlarımızla buluşmak düşüncesiyle evden çıktık. Şehrin merkezinde bizi bekliyorlardı. Akşama dek söyleştik, eski anıları deştik. Günün sonunda keyifli bir şekilde evlerimize dağıldık.

Ertesi sabah Ankara'ya geçtim. Yine eski arkadaşlar, keyifli muhabbetler derken dördüncü günün sonunda İstanbul'a hareket ettim.

Şunu söylemeliyim ki Nisan ayı bana hiç de iyi davranmadı. İnce giysilerle geldiğim bu şehirde kalın montlar giymek zorunda kalmıştım. Öyle ki bir akşamüstü sulu kar bile yağmıştı.

Yaklaşık iki hafta boyunca akrabalarım, ahabplarım kaliteli beraberlikler geçirdim.

Bir gün İstanbul Bakırköy'de dolaşırken belediyenin sosyal tesislerinden birine oturduğumuzda dikkatimi bir şey çekti. Miktarını şu an anımsamıyorum ama cüz'i bir öğrenci menüsüne tanık oldum. Bu, iyi bir şeydi; öğrenciler adına sevindim tabii. Diğer yandan sokakta satılan bir simit yirmi liraydı. Bir simit sarayındaki fiyatı varın siz düşünün artık. Aynı gün akşama doğru dinlenme amaçlı güneşin son ışıklarının vurduğu bir çay bahçesine oturduk. Sıradan bir yer olmasına karşın, çayı taze ve lezzetliydi. Bu bahçenin bir artısı daha vardı ki o da masamızı gölgeleyen akasya ağacıydı. Üstelik diğer kafeden daha sessiz ve dingindi.

Evet, her şey güzel olmaya güzeldi; ne var ki evimi de çok özlemiştim. Tazelenmek ve havamın değişmesi için bu kadarı bana yetmişti.

Eve döndüğüm gün, adeta İzmir'e yaz gelmişti. Bu da yapmış olduğum gezinin sonuçlarından biriydi.

Eve gelir gelmez soluğu balkonumda aldım. Onca gezip tozmak bana evimi özletmiş, iş yapma isteğimi artırmış, tanık olduğum her şey gözüme daha bir güzel görünür olmuştu. Sonuç olarak gezi, sınavı kazanmış, beni iyileştirmişti. Evet, balkonuma da bahar gelmiş, öte bile geçmişti. Tüm bitkilere ayrı ayrı dokundum ve kurumuş olanları bir bir temizledim. Ardından, diplerini

havalandırarak onları güzelce suladım. Aralarında bana armağan olarak gelen bir de karanfil vardı. En çok da onun ölmediğine sevinmiştim. Gitmeden önce dikmiş olduğum soğanlar da çok uzamıştı. Büyük bir hevesle büyümüş yapraklarından keserek topladım. Tam da salatalık olmuşlardı. Naneler boy atmıştı; kokuları davetkârdı. Çiçeklerim büyüyor, güzelliklerine güzellik katıyorlardı. Çevredeki martı, karga, kumru gibi çeşitli kuşlar kanat çırpışlarıyla, ötüşleriyle doğanın uyanmasına katkı sunuyordu. Doğanın tüm bu cömertliği, günümüzde yaşanan onca adaletsizliğe, haksızlığa karşın, ayakta kalma, dayanma nedenimizdi bana göre. Yine bana göre, doğayı seven, insanları da severdi ve adalete inanır, haksızlığa boyun eğmez, aydınlık bir geleceğin savaşını verirdi.

Umutla kalın.

ARI KOVANI

ÖYKÜLER OLUMSUZ YAŞANMIŞLIKLARDAN ÇIKIYOR

SÖYLEŞİYİ YAPAN: Şule SEPİN İÇLİ

Sulesepin06@gmail.com

KONUK: Ayşe Gülçin İLHAN

Şule: Sevgili izleyicilerimiz, “Arı Kovani” köşemizin bu ayki konuğu, Ayşe Gülçin İlhan. Aslında onu dergimizdeki yazılarından, şiirlerinden çok yakından tanıyorsunuz. Bir de yazarlığı ile ilgili sohbet edelim istedik. Söyleşimize, kendisini kısaca tanıtmasıyla başlayalım isterseniz.

Ayşegül: Bizi dinleyenlere, takip edenlere, çok sevgiler ve selamlar sunuyorum, çok teşekkür ediyorum. Sanat tarihi eğitimi aldım. Edebiyat Fakültesi mezunuyum. Kültürel Miras ve Turizm okudum. Yaklaşık on yıldır çeşitli gazete ve dergilerde kültür sanat köşe yazıyorum. Yayımlanmış bir romanım, denemelerimi derlediğim bir öykü kitabım var. Son çıkardığım kitap da “Ankara’ya Mektuplar.” O da Ankara ile ilgili. Yapıları anlattığım, çoğunlukla Ankara’nın edebiyatını yaptığım bir kitap. Çalışmalarım devam ediyor. Şu anda Meclis Dergisi’nde kültür sanat köşesi yazıyorum. Hayatım çoğunlukla edebiyatla geçiyor.

Şule: Romanının adı neydi?

Ayşegül: Romanımın adı, “Marinka.” Bir kadın hikâyesi. Tek başına başlıyor kadın. Sonra romanda kadınlar çoğalıyor, tarihe mal olmuş birçok kadın var. Güzel bir şey oldu. Onu, gelecekte Yunanca’ya çevirtmek gibi bir hayalim, bir hedefim var. Onunla uğraşıyorum. Faruk Şahin hocamız tarafından, iki şiirim Türk Sanat Müziği formunda bestelenerek TRT repertuarına girdi. O da güzel bir şey oldu. Başarı grafiğim daha çok şiirle ortaya çıktı. 350’ye yakın şiirim var. Tembellik ediyorum bu yoğunlukta herhalde, onları bir türlü kitap haline getiremedim. Aslında ona eğilmem gerekiyor. Şiirler de çok önemli benim için.

Şule: Şiirlerini, daha çok yazılarını yayımlıyoruz. Bestelenen iki şiirinin isimleri ne acaba?

Ayşegül: ‘Kalbim Bir Çeyiz Sandığı Oldu, Kasım Rüyalarım’ ikisi de serbest yazılmıştı. Bunları şarkı olsun diye yazmamıştım. Facebook’ta bir edebiyat sayfam vardı, orada yayımlamıştım. Şiirler yayımlandıktan yaklaşık 1-1 buçuk yıl sonra hoca tesadüfen rastlıyor sayfada. Aynı filmlerdeki gibi. Mailime bir ses kaydı atıyor. Baktım şiirlerim bestelenmiş. Kültür Bakanlığında seslendirildi. O kadar güzel anılar oddu ki benim için. Çocukluğumdan beri sanata çok önem veririm. Benim için unutulmaz bir şey oldu. Bu da hayatımda bir bölüm.

Şule: Genellikle yazarlara, sanatçılara klasik sorulan bir soru vardır ya, “Yazmaya nasıl, kaç yaşında başladın, küçükken kitap okumaya meraklı mıydın?” diye. Ben de şimdi bunları sorayım.

Ayşegül: Çok klasik olacak ama hep derler ya, “Çocukken, çok küçük yaşlarda başladı.” diye. Bizim dönemimizde ilkokul beş, ortaokul 3 yıldır. Ortaokula 12 yaşında başladık. Şimdiki gibi gelişkin değildik, küçücük, serçe kadar, minnacık çocuklardık. Boyum küçüktü, en öne oturtular beni. Okulun ilk haftasıydı. Sınıfa çok hoş bir kadın öğretmen girdi. “Ben sizin Türkçe öğretmeninizim çocuklar” dedi. Tebeşiri eline aldı, tahtaya Atatürk’ün bir sözünü yazdı. ‘Başarının başlangıcında, yılmamak ve umudunu yitirmemek vardır. Mustafa Kemal Atatürk.’ Bununla ilgili bir kompozisyon yazmamızı istedi. Ödevimiz buydu ve yarına bekliyordu. Biz hiç bir şey bilmiyoruz. Kompozisyon için, “Giriş, gelişme sonu” dedi. Eve gittim, defterime minnacık bir şey yazıp götürdüm. Öğretmenin masasına defterlerimizi bıraktık, o da tek tek okudu. Adımı söyledi. Kötü bir şey yaptığımı sandım. Çok korktum, titremeye başladım. Tahtaya çıkarken dizlerimin bağı çözüldü. “Çocuğum sen yazmayı hiç bırakma. Ne kadar hoş yazmışsın. Al bunu sesli oku.” dedi. İçime o kurt düştü ve o günden sonra yazmayı hiç bırakmadım. Hayatın getirdikleriyle yazmaya devam edemedim. Erken yaşta yapılmış bir evlilik, çocuklarımın olması. Çok daha büyük ve farklı yüklerin altına girdim. Yazı bir kenarda kaldı, günlük tuttum, çocuklardan vakit bulduğumca. Okumaya hep devam ettim. Kendimi geliştirmeye çalıştım. Evde kapalı kalsam da mutlaka dünyayla ilişki kurmanın bir yolunu buldum. Son on yılda aktif olarak okurlarım olmaya başladı. Sizleri, okurları kazandım. O kadar müthiş ve güzel bir şey ki bu.

Şule: Olumsuz yaşanmışlıklardan öykülerin oluştuğunu söylersin. Bu konuyu paylaşabilir misin izleyicilerimizle.

Ayşegül: sanat tarihi eğitimi aldığım için biz ta insanlığın mağaradaki ilk çizdiği çizgiyle başlıyoruz, sanatı oradan anlatmaya, tanımlamaya ve anlamlandırmaya. Sıkıntı olmadan sanat ortaya çıkmıyor. Müthiş rahatlıkların içinden bir şey yaratamıyorsunuz. Mutlaka meşakkatler seçilecek, onlar tecrübe olacak. Dimağınızın bir tarafında duracak. Yeri geldiği zaman ortaya çıkacak ki sanat olacak. Yaşanmışlıklar, hayal edip de yaşanamayanlar insanı daha çok vuruyor belki. Yılın belli dönemlerinde insanlar benim gibi tatile gider. Deniz kenarı çok hoş ortamlar. Orada tek kelime yazamam. Hiçbir şey gelmez, hiç esinlenemem. Ama Ankara’da yağmurlu bir gündür. Caddelerde dolaşıyorum. Ellerim ceplerimde, Kızılay’dan Tunalı’ya yürüyorum. Hava kapalı, yağmur çiseliyor. O an bir sürü şey yazmak geliyor içimden. Nitekim böyle çıktı Ankara’ya dair birçok yazım. Hiç unutmuyorum, bundan 4 yıl önce ‘Anayurt’ gazetesinde yazıyordum. O zaman yazılar vasıtasıyla tanıştığım, çok sevdiğim bir okurum vardı. Cemil ipekçi hoca ile çalışmış Olgunlaşmadan emekli bir giyim kuşam hocası. Bir gece beni aradı. Yazımı okumuş, çok da ağlamış, çok etkilenmiş. “Ben senin mutlu olmanı, hayatında çok iyi şeylerin olmasını, hayatına iyi birinin girmesini çok istiyorum. Ama bir yandan da bunlar olursa, Ayşegül yazmayı bırakır, biz ne yapacağız? Çok korkuyorum. Çok mu egoist olur bilmiyorum.” dedi. Onu da hiç unutmuyorum. Hakikaten çok rahat ve güzel dönemlerden çok bir sanat beklenmiyor.

Şule: Ya yaşamak ya da gözlem yapmak lazım demek ki. Yazma konusunda eğitim vermeyi hiç düşündün mü?

Ayşegül: Düşündüm. Belediyelerde bir yazı atölyesi kurmak, gönüllülük esasına dayanan çalışmalar yapmakla ilgili içerik ürettiğim, proje haline getirdiğim dosyalarım hala duruyor. Özellikle kadınlarla bir yazma macerası yaşamayı çok istedim. Çok rahat içinde olan kadınlarla değil de Kadın Sığınma Evlerindeki kadınlarla çalışmayı çok arzu ediyorum. Okuma imkânı bulamamış, evlerde kapalı kalan çok kadın var. Bunu kendi hayatımdan da biliyorum. Tırmana tırmana bir yerlere gelmeye çalışan, yetenekleri gizlide kalmış, keşfedilmemiş, yaşadıklarını bir yere not almış da bir zorba tarafından belki yakılmış, yırtılmış, atılmış bir ton kadın ve hikayeler var. Onlarla çalışmayı çok istedim. Belediyeler, yandaş ve siyasi mekanizmalar, diğer tüm kurumlarda olduğu gibi. O fırsatı bulamadım ama eminim ki elbet bir kapı açılacak bir yerden, bu fırsatı yakalayarak belirli bir zaman ayırıp yapacağım. Kadınların çoğunlukta olduğu bir dernekte çalışmak istiyorum.

Sadece kadınlarla sınırlamak istemiyorum, yazmak isteyen erkek de vardır tabii. Canı yanan çok kadın var özetle. Onlarla bir masa etrafında elbet bir gün buluşacağız. Hiç değilse bir on kişi. Yazacağız, deneyimleyeceğiz, güzel şeyler yaşayacağız diye düşünüyorum.

Şule: ne kadar yaratıcı, çok da alçakgönüllü bir hayal bence. Altı Nokta Körler Derneğinde, Kadın Meclisimiz, dergi ekibimizin çevresinde zor koşullarda yaşamış insanlar var. Onları bir araya getirebiliriz ama genellikle insanlara yazı eğitimi vereceğimizi söyleyince, “Yeteneğim yok, yapamam” gibi sözlerle kaçıyorlar. Belki bunun adını farklı koymak lazım.

Ayşegül: Amacım; orada yazar yetiştirmek değil. Yazmaya başlamam, yazma hevesim, yazar olmak değil zaten. Hiç kimse tamamen bir şey olamaz. Bu öyle bir durum. Duygularımızı, ne varsa masaya dökelim. Yazmak öyle bir şey ki “Hiç yazamam” diyen insan tek bir sözcükle, tek bir cümleyle başlayabilir. Bu konuda özgüvensiz olmaya hiç gerek yok. Bu bir cesaret işi. Bir kıvılcıma bakar. O kıvılcım büyür, ateş olur. Öyle bir yangın alevi olur ki bir sürü insan sizi tanır, bir sürü insan sizin hayallerinize, yaşamışlıklarınıza, hikayelerinize, duygularınıza ortak olur. O yüzden bu, katı bir yazı eğitimi değil. Editörlüğümde yine ben yardımcı olacağım. Bir sponsor bulup isteyen ismini yazsın, isteyen yazmasın, ‘Benim Hikayem Gizli Kalsın’ diyerek ya bir kitap ya bir dergi ya bir antoloji, öyle bir şey oluşturalım istemiştım.

Şule: Çok heyecanlandım. ‘İç dökme Atölyesi’ diyebiliriz. Kadınlarla çalışırken, tutanak nasıl yazılır, dernekte divan başkanlığı nasıl yapılır? Bunları deneyimliyorduk. Bilmedikleri için çok işe yarıyordu. Kadınlarda, yapamam, erkekler daha iyi yapar duygusu var. Bunu kafama aldım ve hayata geçirelim.

Ayşegül: Çarpıcı ve güzel bir başlık buluruz. Duyulur, büyür. Derdini anlatamayan çok kadın var. Diyelim ki bir günü çok güzel geçti. Çıktı gezdi, parka gitti. Oradan ne çıkardı? İnsanlara ‘Ağaca bak” dersin, ağacı görür. Ama yazar, sanat tarihi ve sanat, onlarla ilgili hayal üretir. O ağacın nereye kadar gidebileceğini, belki kalem olup elimize geleceğini görürüz. Çekmece olur, kağıtlarımızı içine koyarız. Beşik olur, beşikten yola çıkarak milyonlarca şey üretiriz. Bunun sonu, sınırı yok. Birlikte yapıldığında çok güzel şeyler olur. Bunu bir gün mutlaka yapacağım.

Şule: İnsanlar ya çok iyi konuşup yazamıyorlar ya da iyi yazıp konuşamıyorlar. Sende bunların ikisi de var. Yazarlık eğitimi aldın mı?

Ayşegül: Eksiklerimiz mutlaka vardır. Yazı eğitimi almadım. Yaratıcı Yazarlık başlıklı oldukça astronomik fiyatlı bir sürü kurs var. İki ayda yazar yaptıklarını düşünüyorlar insanları. Hiç unutmuyorum, bundan 7-8 yıl önce, ‘Zafer’ Gazetesinde yazmaya başlamıştım. Bir kız bana çok özenmiş ve yaratıcı yazarlık kursuna gitmek istediğini söylemişti. Orada iki ay eğitim aldı. Yazdıklarını seslendirmişler ve ödül vereceklermiş. Hemen bana göndermek istedi. Öykü aynen şöyle başlıyordu: Kapı gıcırdadı ve kapının arkasından sessizce bir kadın çıktı. Adam o kadar korktu ki “Oha, dur be çüş” dedi. Böyle bir yazı şeklini, böyle bir giriş ve argoyu, hayatımda ne böyle bir şey yazdım ne de okudum. Tolstoy, yaratıcı yazma kursuna gitmedi. Yahya Kemal şiirleri için kursa katılmadı. Orhan Veli, üniversiteyi bile bitirmedi. Cemal Süreya gibi binlerce tarihe mal olmuş örnekler verebiliriz. Şu an yaratıcı yazarlık kurslarından geçen, adını hiç duymadığımız, yazar bile demeyeceğimiz tonlarca insan var. 25-30 bin arasında kurs ücretleri değişiyor. Bu parayı veren çoğu insan yazar oldum diye geziyor. Cebinde 15 bin TL para var. Veriyor bir yayın evine, “Ben yazar oldum, ben tamam, oldum artık” diyor. Ama sosyal medyada bir paylaşım yapıyor, imla diye bir şey yok. Bir yazar, her yerde yazabilir, konuşabilir. “Edebiyatla ilgili buyurun konuşalım” desek, kimseden çıt yok. Bunlara vaka diyorum ve çok rastlıyorum. Bu benim çok yaralı bir tarafımdır. Bu işin eğitimi yok. Bağlaçların nasıl yazıldığı, noktalar, virgüller gibi imla kurallarını içeren editörlüğün eğitimi olur. Bir yazıda ne kadar olumlu şeyden bahsedersen, okur ona o kadar çok tutunur. Olumsuzluklardan bahsedersen, içine duygu katarım. Bunun gibi ufak tefek noktalar vardır.

Şule: İnsanların birikimleri varsa, o eğitimlerden yararlanabilirler. Buna itirazımız yok ama bu işlerin, merak, araştırma, yetenek gerektirdiğine inanıyorum. “Yeteneğim yok” diyene de “Nereden biliyorsun?” deyip bir bakacaksın. Dergimizde hiç yazmayanlar yazmaya başladılar. Giderek daha iyi yazdılar. Çünkü yayın kurulu toplantısında konuşuyoruz. Birinin fark edemediği bir noktayı, başkası fark edebiliyor. Yazarlık dışında sürekli bir yoğunluğun var. Evdeyken yazıyorsun, genelde dışarıda faaliyetler yapıyorsun. Bunlardan da söz edebilir misin?

Ayşegül: Kendimi çok faal hissetmiyorum. Toplumsal olaylara çok duyarlıyım. Dışarıda birikiyor olaylar. İnsan gözetlemeyi değil de gözlemlemeyi seviyorum. Hepimiz artık bir sosyoloji peşinde olabiliriz diye düşünüyorum. İnsanları, caddeleri hissediyorum. Ankara’yı toplayan, yazan biri olarak 15 günde bir Ankara Kalesine çıkıyorum. Orada defalarca gezdiğim eskicileri, antikacıları tekrar geziyorum. Her seferinde yeni bir şeyler yakalıyorum. Ankara’da çok önemli yapılar, camiler var. Selçuklu eseri, Arslanhane Camii mihrabı var kalede. Oranın mozaik bir panosu var. Maneviyatı çok yüksek bir eser. Geçen yıl Unesco Kültürel Mirasına girdi. Ulucanlar’da Mimar Sinan eseri var. Cenabi Ahmet cami, çok önemli bir yapıdır. Çoğu Ankaralı bilmez. Ulusal mimarlık yapıları var. Bu yapıları geziyorum ve çoğunu da yazdım. Ankara Palas’ta yazdıklarım var. Epey yayımlandı ve çok okundu. Aslında kendimle, özellikle dışarıda kalmayı çok seviyorum. Çünkü ben sokakları, caddeleri dinliyorum. Bir Şule’nin iç gözüyle de görmek istiyorum her yeri. Onun duyusuyla duymak, o nasıl dokunuyorsa, onu da bilmek istiyorum. Onun da hikayesi, hissi ayrı diye düşünüyorum. Konu yine edebiyat oldu.

Şule: Başka yerlere konular evrilse de edebiyatçı olunca konu hep edebiyat olur. Hangi tür kitapları okumaktan hoşlanıyorsun?

Ayşegül: Son dönem vakit bulup da çok kitap okuyamıyorum. Son 5-6 aydır bir araştırma içindeyim. Mesleki kitapları okumayı çok sevdim. En son, Lilith’in öyküsünü yazdım. Henüz hiçbir yerde yayımlanmadı. Size gönderdim.

Şule: Bir sonraki sayımızda yayımlayacağız.

Ayşegül: Mor rengin öyküsünü araştırıp yazmıştım. Araştırma yazılarını seviyorum. Onlar için hep okumak gerekiyor. Son zamanlarda Hitit tarihine merak sardım. Anadolu coğrafyasındaki gelmiş geçmiş medeniyetleri okumayı çok seviyorum. Helen, Yunan, Hitit ve Mezopotamya... Hitit ve Mezopotamya’yı mutlaka ve mutlaka okumalı. Bir yetki sahibi olsam özellikle lise ve ortaokul müfredatlarına koyarım. Bunları bilirsek, aslında Türkiye’de, Anadolu’da hiç kimsenin birbirleriyle hiçbir şeyi paylaşamamazlığı kalmayacak. Etnik yapı, ırkı üzerinden yapılan siyasetler, dinler, mezhepler, eşitsizlik ve ayrımcılık sona erecek diye düşünüyorum. Bunu defalarca söylüyorum ve altını çiziyorum. Birçok kaynaktan tarih okumak ve mesleğimle ilgili okumak çok hoşuma gidiyor. Sanat tarihini çok severek okudum. Bunları tekrar tekrar okuyorum.

Şule: Okuduğunu anlayıp yazıya dökmek de başka bir aktarım. Bir de okul kitaplarına konduğunda, onların iyi bir biçimde anlatılması, öğretilmesi gerekiyor. Bunlar da önemli. Pek çok yazarın sosyal medyada, blok sayfalarında yazıları çok okunuyor. Biz eski gelenekten gidiyoruz belki pek çok yazıyı toplayıp yayımlıyoruz dergide. Bu sayımız 24 bölümden oluşuyor. Bir ayda bayağı üretmişiz ama okuyucu sayımız istediğimiz gibi olmuyor. Okumayı seven bir toplum değiliz. Gönüllülük esasıyla çalışıyoruz, çok emek veriyoruz. Okuyucularımızın artmamasına üzülüyoruz. Bu konuda önerilerin varsa onu da alalım istersen.

Ayşegül: Aynı durumdan ben de muzdaripim aslında. Benim de blok sayfam var. Belli başlı, alışan insanlar var, onlar okuyor. Ondan bir tık öteye götüremiyorum. Kitap satışları mesela. Türkiye’deki okuma oranlarını söylüyorduk ya, artık onun yüzdesi bile yok belki. Durum o kadar berbat, o kadar haşat ki hele bu akıllı telefonlar çıkıp da artık şu sosyal medya sayfaları; Instagram, Facebook, Tiktok olalı okuma oranı iyice düştü. İnsanlar bir şeyi eline alıp açıp da okumuyor. Halbuki

derginizde de blok sayfamda da bir metnin okuma süresi var orada. En fazla 5 dakikadır. İnsanların bu kadarına bile tahammülü yok.

Şule: Short video yapmamızı istiyorlar.

Ayşegül: Benden Tiktok açmamı istiyorlar. En çok sinir olduğum bu tür kanallar. Bir ara açtım, 15 gün tahammül ettim, kapattım. Anlaşıldığı zaman, ileride okunur, torunlara kalır. Şu an okuyan tek tük insan var, onlar da bana yeter. Olabildiğince tanıtmak lazım. Bu da insan çokluğuyla, dikkat çekici projelerle olur. Tek başına hiçbir şey olmuyor. Ben bu konuda tek başımayım. Mücadelemini hep böyle verdim. Bu bana zor gelmiyor. Ne yapabiliriz ki bu ülke böyle bir ülke. Toplumsal olaylar, kadını öne çıkaran projelerle ortaya çıkar, bir dayanışma içerisinde olursak, eminim, derginiz de okunur, beni de dinleyenler olur. Yazı atölyesi projesinde, masamızda kim varsa, bütün kadınlar ilgi ve dikkati çekmiş olurlar. Dayanışmayla olacak, zaman alacak ama olacak.

Şule: KİHEP, (Kadının İnsan Hakları Eğitim Programı) gruplarımda, engelli-engelsiz kadınların acı dolu hikayelerini biliyorum. Onları bir araya getirerek çalışmalar yapılabilir. Çünkü yetenekleri var, ortaya çıkarmıyorlar. Mesela, hayalinde havaya resim yapan bir kadın var. Bu ne kadar önemli. Dergimize iletmek istediğin başka mesajların varsa, onları da alalım. Laf lafı açtı ve çok güzel sohbet ettik.

Ayşegül: Zaman ayırıp beni dinlediğiniz ve bu güzel söyleşiyi benimle paylaştığınız için çok teşekkür ediyorum. Sanattan uzak kalmayın. Bu kadar karmaşık, kaos içindeki bir dünyanın, çıkmazda olan bir ülkede tek kurtarıcının sanat olduğuna inanıyorum. Sanatsız kalmayın. Sanat hayatın PH değerini dengeler. Sanatlı günlerde kalın, hoşça kalın.

Şule: Sevgili Umudun Kadınları izleyicilerimiz, bu kadar farklı ve renkli bir sohbet olacağını hiç düşünmemiştim. Ben de çok şey öğrendim. Umarım sizin için de çok yararlı, bayağı geniş açtık kazandıran bir söyleşi olmuştur. Başka bir söyleşide buluşmak üzere, umutla kalın. Ayşe Gülçin İlhan'ın yazılarını dergimizden takip etmeye devam edelim.

1 Mayıs 2025

İLK AŞK, SON VEDA “İLK SEVGİLİM...

YAZAN: Berfin GELDİ

berfingeldi74@gmail.com

SESLENDİREN: Ezgi KOÇYİYİT

Güvendiğin ilk omuz... İlk ‘prensese’ diyen ses... Ya bir gün sadece bir anı olursa? İlk aşkın... Son vedanın olursa?” Yüreğim, bana nefes almayı yasaklamışçasına yanıyor. Yok yok, doğru duydunuz. Acımıyor, yanıyor. Bedenimi yere bıraktım. Uzandım, o bahsedilen nefes egzersizlerini yapmaya çalıştım. Nafile. Akciğerlerim sanki burnuma, ağzıma ve diyaframıma “Dur.” emrini vermiş ve ben, nefes almak için yerde hayat mücadelesi vermeye devam etmeye çalıştım. Sertçe göğüs kafesime darbeler indirmeye başladım. Hayır. Akciğerim, nefesi bana vermemekte ısrarcı. Tam o esnada ağzıma tuzlu bir tat ulaştı. Sıcak ve tuzlu. Ne zaman gözyaşlarım bir yağmur misali akmaya başlamıştı acaba? Onu da bilmiyorum. Ben şu an neler yaşadığımı bilmiyorum. İdrak edemiyorum. Yok yok, gözyaşlarıma engel olamıyorum. Gözyaşlarımdan beni dinlemeden akmasına engel olamıyorum. Gözyaşlarımı silmeye kalksam, hemen ardından yenileri ekleniyor. Ağzımdaki o sıcak ve tuzlu tada engel olamıyorum. Yerde ne zamandır hem havayı ciğerlerime doldurmak için hem de şu lanet gözyaşlarını ufaklık da olsa azaltmak için çırpındığımı hatırlayamıyorum.

Neden böyleydin peki? Delirdin mi yoksa? Ne böyle etkiledi ki beni? Bilmiyorum. Tek bildiğim şey, ölüyorum. Kulaklarıma siren sesleri dolmaya başladı.

Annem, “Buğra! Buğra!” diye haykırıp ağıtlar yakmaya başladı.

Buğra mı? Buğra mı?

Doğru mu duydum? Yoksa bir hayal ürünü mü? Delirmişçesine koşmaya başladım. Sanki demin olduğu yerde çırpınan ben değilmişim gibi.

Babam. Dağ gibi babam. Yerde. Benim aslan gibi güçlü olan babam yerde diyorum size! Duyuyor musunuz beni?

Gözleri kapalı. Gülümseyerek bakmıyor bana. “Busem, güzel kızım, prensesim,” demiyor. Buse ismini duymuyorum o dağ gibi olan adamın dudaklarından. Sadece rengi sararmış. Gözlerini kapamış ve yatıyor.

Son zamanlarda ağrısı çoktu. Kanser teşhisinin üstünden üç ay geçmiş. Hep, “Ben ölürsem Buseme, prensesime, güzel kızıma iyi bakın,” derdi.

Ben de kızardım ona: “Senden başkası bakamaz, iyi falan gelemes bana. Bir daha böyle konuşursan küserim. Asla konuşmam seninle. Asla babacığım diye atlamam kucağına. Gelmem bir daha işte. Küserim. Duyuyor musun?” derdim.

O bana hep bir prenses gözüyle bakardı. Aslan kızım diye hiç sevmedi ki beni. Ben o yüzden küçüğüm. Bir prensesim işte. Güçlü bir kız değilim. Sadece babasına muhtaç olan küçücük bir kızım.

Beni sensiz bırakma ne olur babacığım. Duramam sensiz.

Hepimiz hastaneye koştuk. Babalar kızlarının ilk sevgilileridir. Benim ilk sevgilim sensin babacığım. Sen olmazsan kim korur beni? Ben aslan gibi güçlü bir kız değilim. Senin gözlerine sevgi açlığıyla bakan, küçük bir prensesim sadece.

Nihayet o suratsız doktorlardan biri geldi. Baktım gözlerinin içine yalvarırcasına: “İlk sevgilimi, dağ gibi babamı benden almayın.” diye. Doktorun tek sözü neydi biliyor musunuz? “Hasta eks oldu.” Ne demek hasta eks oldu? Benim kahramanım için bu sözleri söylüyor işte. Benim güçlü, dimdik duran babam için diyorum size!

Doktoru sert bir şekilde ittim. Koştum babama: “Baba, bak senin Buse’n geldi. Minik prensesin geldi.” diye hıçkırmaya başladım. Baktım babama. Baktım tek kahramanıma. Elleri buz, yanakları zaten ellerinden kötü. Yüzünün rengi zaten ifade edilmeyecek gibi.

“Baba!” diye nasıl haykırdım bilmiyorum. Tek bildiğim şey, sesim tek haykırıpta kısılmış. Ses tellerim bile dayanamadı bu müthiş acıya. Minik Buse ne yapsın? Söyleyin lütfen!

Babama daha çok sarılıp hıçkırmaya devam ettim. Ağzımdan tek dökülen şey: “Babam, babam!” diye haykırırlarım. “Bırakma yavrunu. Bırakma minik prensesini. Sen benim ilk sevgilim, tek kahramanımsın. Senin gibi kahraman, senin gibi sevgili gelmez bir daha. Beni sevgilimden, tek kahramanımdan ayırma, hakkın yok buna.

O aptal doktor zaten senin gibi bir adam için ‘eks oldu’ dedi. Hadi kalk da eks olmak mıymış göster onlara ne olur. Yalvarırım sana babacığım, yalvarırım sana babaaaaaaaammmmmmmmm!” 15 sene

öncesiydi işte. Dağ gibi babam, kahramanım, sevgilim bırakmıştı beni. 15 yaşında, henüz sadece babasına âşık bir kızken bırakmıştı işte.

O nedensizce hıçkırığımı, nefes alamadığım o gün... İçimdeki bir şey, “Bugün senin kahramanın senden gidiyor,” dedi sanırım.

Ben hep hissederdim aslan babamı. İşte yine öyle oldu. Yine hissettim o aslan gibi, kelimelere bile sığdırılamayacak güçlü adamı. Bu teşhisi almadan önceki hali gelir gözümün önüne. Nasıl beni de küçük kardeşim Efe’yi de alırdı kollarına ama...

Asla yorulmazdı. Saatlerce bizi gezdirirdi öyle.

Neredesin be babam? Kimse yokluğunda okşamadı saçlarımı. Kimse “Prensesim.” diye sevmeyi beni. Ben kimseye şımarıklık yapamadım. Kimse çekmedi senin gibi nazımı. Neredesin babam, neredesin!

HAK MI HUKUK MU LÜTUF MU

Anlaşmalı Boşanmanın Niteliği Ve Aile Hukukundaki Yeri

YAZAN: Avukat Turhan İÇLİ

turhan.icli@gmail.com

SESLENDİREN: Nazmiye COŞKUN

Bilindiği gibi, evlilik, tarihin belirli bir evresinde ortaya çıkan ve dönemlere göre sıkı koşullara bağlanmış bulunan kadın ve erkek arasındaki hukuksal birlikteliktir. Taraflar, böyle bir birlikteliği oluşturmak üzere nikah denilen resmi prosedürle karşılıklı hak ve yükümlülükler doğuran bir sözleşme yapmış olurlar. Bu sözleşme, erkek egemen toplumlarda daima erkeğin lehinedir; onun kadın üzerindeki üstünlüğünü ve egemenliğini güvence altına alır. Kadını ev işlerine ve çocuk bakımına mahkûm eder. Özellikle teokratik ve erkek egemen toplumlarda nikah ile başlayan evlilik birliğinin sona erdirilmesi, erkek açısından kolaylıkla mümkün olsa bile kadın açısından ya hiç mümkün olmamakta ya da son derece sıkı koşullara bağlanmaktadır. Bu nedenle kadının boşanma hakkını elde etmesi, tarih boyunca onun özgürlük mücadelesinin ayrılmaz bir parçası haline gelmiştir. Hatta denebilir ki, kadının evlilik birlikteliğini sona erdirmesi ne denli kolaysa, kadın o denli bağımsız ve özgürdür.

Bizim hukukumuzda Türk Medeni Kanununun kabulü ile birlikte boşanma hakkı kadın için de kabul edilmiş; ancak bunun için belirli nedenlerin oluşması zorunlu hale getirilmiştir. Bu yüzden boşanmayı gerektiren nedenlerin kanıtlanması gereksinmesi uzunca bir süre boşanmanın sadece çekişmeli yargının konusu olmasına yol açmıştır.

Anlaşmalı boşanma hakkı hukukumuzda 1 Ocak 2002 tarihinde yeni Türk Medeni Kanununun yürürlük kazanmasıyla birlikte girmiş ve kadının özgürleşmesinde önemli bir adımı oluşturmuştur.

Çekişmeli boşanma davalarında taraflar, istedikleri sonucu elde edebilmek için yıllarca çaba göstermekte; boşanma nedenlerinin bulunup bulunmadığını kanıtlamak için birbirilerini suçlamakta; böylece dava süreci sancılı ve çirkin bir nitelik kazanmaktadır. Bu yüzden boşanma gerçekleşse bile boşanan eşler arasında bitip tükenmeyen çekişmeler sürüp gitmekte; bu durumdan çocuklar son derece olumsuz etkilenmektedir.

Oysa, Türk Medeni Kanununun 166. Maddesinin üçüncü bendinde düzenlenen anlaşmalı boşanma dava süreci son derece basit, sancısız ve kısadır. Anlaşmalı boşanma davası açmak için eşlerin boşanma iradelerinin birleşmesi ve temel konularda bir uzlaşmanın sağlanması yeterlidir. Anlaşmalı boşanmanın gerçekleşmesi için bir nedenin ileri sürülmesine ve bu nedenin kanıtlanmasına gereksinim yoktur. Tarafların karşılıklı olarak boşanma iradelerinin varlığı, aile birliğinin temelden sarsıldığının karinesi sayılmaktadır.

Anlaşmalı boşanma davası eşlerin ikametgâh adreslerindeki Aile Mahkemelerinde, Aile Mahkemesi yoksa Asliye Hukuk Mahkemelerinde açılabilir. Bu dava, mahkemelerin iş yüküne bağlı olarak en fazla iki ay içerisinde sonuçlandırılabilir.

Anlaşmalı boşanma davasının açılabilmesi ve sonuçlandırılabilmesi için gerekli koşullar ve aşamalar şöyledir:

1. Evlilik birliği, nikâh tarihinden itibaren en az bir yıl sürmüş olmalıdır. Bu süre dolmadan açılan davalar usul yönünden ret edilecektir. Bu bir yıllık süre eşlerin evliliği sürdürüp sürdüremeyeceklerine ilişkin bir kanaate varmaları için yeterli görülmüştür.
2. Anlaşmalı boşanma davasını eşler birlikte açmalı veya bir taraf açsa bile diğer taraf bu davayı kabul etmelidir. Diğer taraf davayı kabul etmezse, zorunlu olarak dava çekişmeli boşanma davası haline dönüşecektir.
3. Eşler mal bölüşümü, nafaka, tazminat ve velayet gibi hukuki ve mali konularda anlaşmış olmalı ve bu doğrultuda bir protokol hazırlayıp imzalayarak dava dilekçesine eklemelidirler.
4. Anlaşmalı boşanma davasında zorunluluk olmadıkça tek bir duruşma yapılacaktır. Bu duruşmaya eşlerin her ikisi de bizzat katılmalı ve anlaşmalı boşanma protokolünü mahkeme önünde kabul etmelidirler.
5. Anlaşmalı boşanma kararının istinaf yani Bölge Adliye Mahkemesine itiraz süresi 14 gündür. Bu süre dolduktan veya tarafların her ikisinin de istinaftan feragat ettiklerine ilişkin dilekçelerini mahkeme kalemine verdikten sonra boşanma kararı kesinleşecek ve taraflara tebliğ edilecektir. Boşanma kararı tebliğe çıkarıldıktan sonra mahkeme kararın bir örneğini Nüfus Dairesine gönderecektir. Kararın tebliğe çıkarılmaması halinde boşanma gerçekleşmiş olmayacaktır.

6. Anlaşmalı boşanma davasının başvuru harcı, yargılama harcı, gider avansı gibi masraflarının tamamı, 2025 yılı itibarıyla 3600 TL dolayındadır.

23 Nisan 2025

BİR SEVDA AYDAN VARDI

Yazarın 'Dünyayı Fatmalar Kurtaracak' kitabından alınmıştır.

YAZAN: Fatma Işık KAYA (Fadime)

fadime.62@gmail.com

SESLENDİREN: Filiz ARICIOĞLU

70'li yılların başlarıydı. İlkokul 4. ya da 5. sınıfa geçmiştim. Siyah beyaz tek kanal televizyonda 6 bölüm sürecek bir dizi başladı. Adı; "KAYNANALAR"dı. Rahmetli Tekin Akmansoy yazıp, yönetiyordu aynı zamanda Nuri Kantar rolünü oynuyordu. Leman Çıdamlı, Hâşim Hekimoğlu, Defne Yalnız, Muammer Çıpa, Sermin Hürmeriç, Münir Canar dizinin aklıma gelen oyuncular. Çoğu rahmetli oldu maalesef.

Oyuncuların hepsini çok sevmiş, benimsemiştim ama bir tanesi beni öyle etkilemişti ki anlatamam. Bu; Tijen Hanım rolünü canlandıran, değerli opera sanatçımız Sevda Aydan'dı. Tijen; avukat kocası Timur'un (Hâşim Hekimoğlu) çok korktuğu, "Niiiiiiiiiiii!... Timuuuuuurrrrrr!..." diye bağırdığında kaçacak delik aradığı, oldukça havalı, sert bir hanımdı. Öyle benimsemiştim ki, bir büyüyeyim, evlendiğim adamı Tijen Hanım gibi korkutacağım dedim. Sonra bu güzel dizi yıllarca sürdü. Benim Sevda Aydan hayranlığım da. İzledikçe opera sanatına da ilgi duymaya başlamıştım.

Ortaokul son sınıfa geldiğimde, yarı görür, yarı görmez bir öğrenci olarak en iyi not aldığım ders müzikti. O zamanlar resim aklımdan bile geçmiyordu. Haftada bir gün olan resim dersinde yaptıklarım ise evlere şenlikti. Annem kimi zaman: "Fatmaaaa!... Resimlerin köpek leşi gibiiii!..." derdi.

Neyse biz konumuza dönelim. Müzik derslerinde yalnızca Batı müziği öğretildiğinden, biraz inceden okuduğum ezgileri duyan öğretmenim, senden iyi operacı olur deyince amanııınnnn!... Bende ki mutluluğu görmeliydiniz.

Lise birinci sınıfa geldiğimde göz rahatsızlığım her nedense öğretmen ve arkadaşlarıma fena hâlde battı. Ortaokulda anlayış görürdüm hep ama beni seven öğretmenlerim bir hata yapmış, tahtayı görememem yüzünden sayısal derslerde zorlanmamı göz önünde tutarak kız meslek lisesine yönlendirmişlerdi sayısal dersler az diye. Seçtiğim branş çocuk gelişimi. Elişi dersleri o kadar çok ki. O zamanlar benim elişlerim de berbat ötesi berbat. Açıkçası, resim ve elişlerim görme yetim azaldıkça gelişti iyi mi?...

Bu şartlarda liseyi terk ettim. O kadar emindim ki operacı olacağımdan. Oysa lise mezunları girebiliyordu her şeyden önce şan bölümüne.

Birde öğrendim ki konservatuarın hocası Sevda Aydan. Amanda amaaaannnn. Kesin operacıydım. Belki de dünya çapında. Bende bir heyecan, bir heves. Girdim babamın koluna, tuttuk konservatuarın yolunu. Hastalıktan yeni kalkmışım. Sesim de tam düzelmemiş ama olsun. Süper ötesi süper yeteneğim ya ne gam?... Sevda Aydan sevgisiyle bu işten yırttım demekti.

Konservatuarın bahçesine adım attık, Sevda Hanım da otomobiliyle geldi. Nasıl sert bir görünüş anlatamam!... Sonraki yıllarda ben de öyle sert bir duruşla yürüdüm sokaklarda. Herkes korkardı benden yeminle. Biz yanına yaklaşıncı gülümsedi ve çok tatlı bir sesle: Hoş geldin yavrum. dedi. Benim içimin yağları eridi. Yüreğim gümbür gümbür. Bizi odasına buyur etti, oturdu piyanonun

başına. Önce herhangi bir parça söylememi, sonra piyanonun tuşlarına dokunarak verdiği sesi çıkarmamı istedi. İnce seslere gelince boğazımdan bir ciiiikkkkkk çıktı ve tılandım, kaldım. Sesin güzel ama operaya uygun değil. İnşallah başka müzik türlerinde bir yerlere gelirsın dedi.

Aylarca kendimi toparlayamadım. Sesim kısıktı. Bir kez daha götürün beni. Bir kez daha deneyelim diye çok sızlandım.

Sonra hayatımı mahvedecek olan klâsik Türk musikisi maceram başladı. Onlar da beni havada kapmadılar tabii. Bu sâyede müziğin kulak ve sesle değil, gözle yapıldığını da öğrenmiş oldum. Görme engellileri hiç sevmiyor ve aralarında istemiyorlar bu sanatın üstatlarının büyük çoğunluğu. Benim Sevda Aydan sevgim bitmedi elbette. 80'li yıllarda yalnızca ev telefonları vardı. Rehberden numarasını buldum, aradım. Rahmetli eşi çıktı. Yemeğe oturmak üzere olduklarını, sonra aramamı söyledi. Bir daha nedense cesaret edemedim.

Siyah beyaz televizyon, tek kanal. Haberlerden sonra mini bir dizi var. Adı; her işin başı Sevda. Aynı zamanda eğitici bir dizi bu. Sevda Aydan ve Hâşim Hekimoğlu oynuyor.

Birgün Hocamız aradı. Yönetimindeki musiki derneğine devam ediyordum. Her işin başı Sevda dizisi körler okulunda çekilecekmiş. Benimle birlikte kör rolü yapacakmış. Ben udumla, o kemanyla bir saz eseri çalacakmışız. Söz konusu körlük olmasa aklına bile gelmezdim ya neyse. Çekim sırasında ve sonrasında TRT servisiyle evlerimize dönerken Sevda Hanım'la yeniden buluşmuş olduk. Beni hatırladı. Sohbet ettik. Sesim uygun olsaydı bile görme engelimi nedeniyle opera sanatçısı olamayacağımı, aynı zamanda lise mezunu olmamamın da bir eksi teşkil ettiğini söyledi.

Birgün eşini kaybettiğini duydum. Telefon ettim, çok güzel karşıladı. Sonra bir kez daha aradım, konservatuarda kendisini ziyaret etmek istediğimi söyledim. Kabul etti. Ara ara gidip, verdiği dersleri dinler oldum öğrencilerine imrenerek. Ben zaten çok seviyordum. O da beni çok sevdi. Benden başkasını almıyordu derslerine. Tanışmak isteyen arkadaşlarım oldu, kesinlikle izin vermedi. Tijen Hanım tiplemesi yüzünden çok sıkıntılar yaşadığını, insanların bakış ve sözlerinden çok rahatsız olduğunu söylerdi. Sen her zaman gel, kimseyi getirme derdi. Göz rahatsızlığım ilerledikçe yanımda bir refakatçiyle gitmeme izin verdi yalnızca. Bazen de telefonla konuşurduk. Hayvanları, resim ve örgü yapmayı çok seviyordu. Çok güzel anlar yaşadım onunla. Sevda abla diyordum artık. Görümcesi rahmetli Ayhan Aydan Hanım'ın da telefon numarasını vermişti. Ayhan Hanım; rahmetli Adnan Menderes'le yaşadığı aşkla tanınan bir sanatçıydı. Gazeteciler çok rahatsız ediyormuş ama bana güvendiği, sanat aşkımı bildiği için çekinmeden verdi numarayı. O kâğıdı hâlâ saklarım. Ayhan Hanım da; Sevda veriyse numaramı vardır bir bildiği diyerek benimle sohbet etmişti telefonda birkaç kez.

Birgün yine aradım Sevda ablamı. Başka birisi çıktı. Bu evi ve numarayı biz aldık dedi. Nasıl üzöldüm anlatamam. Beni yanına götüren refakatçilerimden biri bir yerde karşılaşmış. Çok üzöldüğümü, kendisini çok özlediğini söylemiş. O da ben ararım demiş ama aramadı. Bir daha da görüşemedik. Ayhan Hanım'ın telefon numarasını yazdığı kâğıtla birlikte, hatıra defterime yazdığı yazı, Kuşadası'ndan gönderdiği kart ve imzalı fotoğrafı ondan kalan hatıralar.

Vefatı beni çok derinden etkiledi. Anılar birer birer canlandı hayâlimde. Yazmam için gelen yoğun ısrarları da dikkate alarak onunla yaşadığım sanat dolu anları yazıya dökmek geldi içimden.

Ruhunuz şâd, mekânınız cennet olsun sevgili ablacığım. Bana yaşattığınız bütün güzelliklere, bıraktığınız benim için paha biçilemez hatıralara sonsuz teşekkürler.

17 Nisan 2018

Salı

TARİHİN KADIN YÜZLERİ

CUMHURİYET’İN KALEM TUTAN ELİ FATMA RAFET ANGIN

HAZIRLAYAN: Gamze YILGIN

gamzeyilgin2@gmail.com

SESLENDİREN: Gamze YILGIN

Bazı isimler vardır, onları andığınızda bir devrin sesi kulaklarınızda çınlar. Fatma Rafet Angın işte o isimlerden biri. O, Cumhuriyet’in ilk kadın öğretmenlerinden biri olarak sadece sınıflarda değil, ülkenin geleceğinde iz bırakmış bir eğitim neferiydi.

Fatma Rafet Angın 18 Mart 1915’te, Gelibolu’da doğdu.

Savaşın, değişimin ve umutların iç içe geçtiği bir dönemdi. Babası Hafız Şerif Bey, Kuvâ-i Milliye hareketine destek vermiş bir subaydı. Annesi Halime Hanım ise güçlü bir Anadolu kadınıydı. Ailesi, özellikle babası onun eğitimine büyük önem verdi. “Kız çocukları okuyamaz” diyenlere inat, “Kızım okuyacak.” derdi. Bu söz, Fatma Rafet’in hayatına etki eden en büyük destektir.

Cumhuriyet’in ilanından sonra, Mustafa Kemal Atatürk’ün başlattığı eğitim seferberliği, Fatma Rafet’in yolunu da aydınlattı.

Gelibolu Cumhuriyet İlkokulu’nda sınavla üçüncü sınıftan eğitime başladı. Ardından Edirne Kız Öğretmen Okulu’na girdi ve 1932 yılında mezun oldu. Ankara Gazi Terbiye Enstitüsü’nde tarih bölümüne kaydoldu. Aynı zamanda Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi’ne de devam etti. Her iki okuldan 1936 yılında, güçlü bir akademik donanımla mezun oldu.

O, sadece bir meslek seçmedi; bir mücadeleye gönül verdi. Öğretmen olmanın, özellikle o dönemde, sadece ders anlatmak değil, aynı zamanda toplumu dönüştürmek olduğuna inanıyordu.

Öğretmenlik mesleğine Gelibolu Ortaokulu’nda başladı. Ardından Biga Ortaokulu’nda ve Bursa Kız Lisesi’nde tarih öğretmenliği yaptı. Mesleki yaşamı boyunca sadece öğretmenlikle sınırlı kalmadı; Antakya Kız Meslek Lisesi Müdürlüğü, Hasanoğlan Köy Enstitüsü’nde yüksek kısım şefliği gibi önemli idari görevlerde de bulundu.

Mustafa Kemal Atatürk ile yolları birçok kez kesişen Rafet Angın, genç bir öğretmen olduğu dönemde, Atatürk’le tekrar karşılaşma şansı buldu. Ona “Ben öğretmen oldum Paşam” dediğinde, Atatürk’ün cevabı şu olmuştu:

“Ne mutlu sana, ne mutlu çocuklara.”

Bu cümle, onun hayatı boyunca taşıyacağı en kıymetli hatıralardan biri oldu.

Fatma Rafet Angın, Türkiye’nin farklı şehirlerinde görev aldı: Gaziantep, Balıkesir, Ankara, İstanbul... Her görev yerinde eğitimin gelişmesi, özellikle kız çocuklarının okulla buluşması için çalıştı. 1955-1975 yılları arasında Ankara Bahçelievler Deneme Lisesi’nde öğretmenlik ve müdürlük yaptı. 1974’te Rüştü Uzel Kız Meslek Lisesi’nde geçici olarak görev aldı. 1975 yılında İstanbul’a atandı ve Ortaköy Zübeyde Hanım Kız Meslek Lisesi’nin kuruluşunda yer aldı.

1982 yılında Millî Eğitim Bakanlığı’ndan emekli oldu. Ancak eğitime olan bağlılığı burada son bulmadı. Emeklilikten sonra da aktif olarak seminerler, konferanslar verdi. Eğitime gönül vermiş kişilere rehberlik etti. Millî Eğitim Bakanlığı’nda danışmanlık görevinde bulundu.

2006 yılında, Yıldız Teknik Üniversitesi tarafından “Onursal Doktora” unvanına layık görüldü. Aynı zamanda Atatürk’ün doğumunun 100. yılı kutlama komitesinde yer aldı. 1988’de Milli Eğitim Derneği Hizmet Ödülü’ne değer görüldü.

Fatma Rafet Angın, 30 Ocak 2010’da, 95 yaşında İstanbul’da hayatını kaybetti.

Ardında iz bıraktığı binlerce öğrenci, onlarca okul ve ilham kaynağı olduğu sayısız kadın öğretmen bıraktı. Bugün onun adı, İstanbul’daki okullarda ve öğretmenlerin belleğinde yaşamaya devam ediyor.

Fatma Rafet Angın, yalnızca bir tarih öğretmeni değil, Cumhuriyet’in eğitim yolculuğuna katkı sunmuş öncü bir kadın olarak hatırlanıyor. Hayatı boyunca yalnızca bilgi aktarmadı; umut verdi,

cesaret verdi, yön gösterdi. Özverisiyle, kararlılığıyla ve sade duruşuyla hem geçmişin hem geleceğin öğretmeni oldu.

Fatma Rafet Angin... Cumhuriyet'in kalem tutmuş ellerinden biri olarak, tarihe adını sevgiyle yazdırdı.

Kaynakça:

https://tr.wikipedia.org/wiki/Rafet_Ang%C4%B1n

<https://www.biyografya.com/tr/biographies/fatma-refet-angin-5a932335>

<https://bianet.org/haber/refet-angin-kimdir-119810>

<https://egitimheryerde.net/cumhuriyetin-ilk-kadin-ogretmeni-fatma-refet-angin/>

YAZAR OLMAK

YAZAN: FİLİZ GÜLMEZ

fdemir48@yahoo.com

SESLENDİREN: Münevver ERTÜRK

Gerçek yazar çok iyi bir gözlemcidir. Doğal olarak yakınındaki olayları, insan ilişkilerini ve kendisiyle ilgili olanları gözlemler. Söz gelimi çok yakınlarıyla ilgili, değişik, üzücü, tedirgin edici olaylara tanık oluyorsa bunlar onu zenginleştirecektir. Yaratma süreci içinde gerekli şeyleri öğrenecektir.

Yaşamdan deneyimlerle kendilerini geliştirmek isteyen yazarlara günlük tutmalarını önerir Amerikalı aktivist roman yazarı, gazeteci John Howard Griffin ve şöyle der:” Bu, günlüğe duygularını, tepkilerini, düşlerini, tutkularını yazmaları deneyimlerini dile getirmede yardımcı olacaktır.” Doğaldır ki yaşanan olaylardan yola çıkarak kurgulamak, yaratmada da yardımcı olacaktır.

Amerikan yazarı F. Scott Fitzgerald, yazarken kimi duyguları, korkuları, coşkuları, heyecanları daha iyi tanıyarak, yazıya dökmek adına kimi deneyimleri yaşamış. Salah Bırsel'in bir deneme kitabında okumuştum. Bir gün, eşiyle birlikte arabalarını tren yoluna park edip trenin gelmesini beklerler. Onları gören tren yolu bekçisi düdüğünü çalarak onları uyarsa da başarılı olamaz. Tren görünür, bağırta bağırta çalar düdüğünü. O da son anda gaz pedalına basar ve arabasını tren yolundan çıkarır. Ancak yaşanmışlıkları olduğu gibi aktarmak değildir doğru olan, yaşanan her olaydan, durumdan yararlanarak gerçek yaşamdakinden daha ilginç olmasını sağlamak, yaratıcılıkla kurmacaya yaslanarak yazmak önemli olandır. Fitzgerald'ın :”İyi bir yazar iyi bir yalancıdır,” dediği gibi.

Kimi deneyimlerin, yaşanmışlıkların ve gözlemin yazmada yardımcı olduğu yadsınamaz. Bir yazısında yazma serüveninden bir anısını paylaşan John Howard Griffin, Fransa'nın Tours kentinde küçük bir çatı katında yaşayan bir öğrencidir. Dünyaca ünlü opera sanatçısı Kristen Flafstad'ın bir

gösteri için Paris’e geleceğini öğrenir. Yeterince parası yoktur ama bir günü aç geçirmeyi ve bir köprü altında uyumayı göze alarak Paris’e gider. Operada gösteri muhteşemdir. Ancak soğuk ve dondurucu bir gecede, yabancı bir kentte, cebinde geri dönüş biletinden başka bir şey olmadan orada kalmak zorundadır. Sokakta gördüğü bir adama evsiz birinin nerede uyuyabileceğini sorar. Adam ona nehir kıyısında Notre Dam tarafında on üçüncü yüz yıldan kalma bir evi önerir. Yoksullar, evsizler için olduğunu, kapılarının asla kapanmadığını, kimse tarafından da rahatsız edilmeden merdiven altında uyuyabileceğini söyler. Söylenilen yere gider, birkaç kapıyı açıp bakar. İçerisi çok pis kokmaktadır. Kapıdan birinden içeri girer. Yalnızdır, çok korkmaktadır. Kendini kötü düşüncelerden uzaklaştırmaya çalışır. Giderek, çevresine farklı gözle bakar. Üzerinde gezindiği yeri sert ve soğuk bir yer olarak düşünmez, onun yedi yüz yıl önce ne ilginç olaylara tanıklık ettiğini düşünür. “Belki de günahkârlar ya da azizlerin gezindiği zemindeyim.” der. Bu deneyim onun yazar olmasına zemin hazırlar. Artık çevresinde gördüğü şeylere yeni değerler kazandırmaya başlamıştır.

Sonuç olarak yazar olmak için yaşamak, tek başına yeterli midir? Griffin’in yaptığı gibi yaşadığımız durumlara yeni anlamlar katarak, yeni değerler kazandırarak kurgusal yaratıyı gerçekleştirebiliriz, ancak gerekli olan öncelikle yetenekli olmak değil midir? Gözlem yaparak, yaratıcılığımızı geliştirerek ve gerekli yazma kurallarını uygulayarak, dil ve anlatıma özen göstererek nitelikli yazılar yazılabilir.

DENEYİMLEDİKLERİM

“Evin içine yağ kokusunun yayılmaması için ne yapıyorsunuz?”

HAZIRLAYAN: Emine KAMÇI

Eminekamci@hotmail.com

SESLENDİREN: Filiz ARICIOĞLU

Kızartma kokularının bütün eve yayılmaması için yağın içerisine iki dal maydanoz atın.

Yeni bir tava satın aldığınızda ilk önce içinde bir miktar sirke kaynatın. Bu işlem ileride kızartmalarınızın tavaya yapışmasını önleyecektir.

Çok miktarda patatesiniz varsa torbanın içine bir adet elma koyun. 8 hafta boyunca filizlenmesini ve büzüşmesini önler.

Kabarık bir omlet yapmak istiyorsanız, bir çorba kaşığı suyun içine bir çay kaşığı mısır unu karıştırın. Hazırladığınız karışımı yumurtaya ilave edin. Böylece kabarık bir omlet yapmış olacaksınız.

Kolay gelsin.

Başka paylaşımlarda buluşmak umuduyla mutlu kalın.

SANATIN KADIN SESLERİ NİSAN

HAZIRLAYAN: Selvet BAYRAKTAR TOKAT

selvetbayraktar@hotmail.com

SESLENDİREN: Ayşenur DERSE

Merhabalar değerli okuyucu ve dinleyicilerimiz. Baharın yüzünü ara sıra da olsa göstermeye başladığı bugünlerde ülkemizin de artık bir bahar ve barış ortamına ihtiyacı var diye düşünüyoruz. Bu sayımızda yine kadınlarımızın sanat üretimleriyle buluşturuyoruz sizleri. Önce başlıklar:

- Ayşenur: İçime Dünyayı Sığıdırdım, Tekerlekli Sandalyemi Asansöre Sığıdıramadım
- Özge Gökbulut Özdemir'in Çalışmaları Uluslararası Plastik Sanatlar Derneği Tarafından Düzenlenen AKADEMIX'te
- Aybüke Pusat'ın Tiyatro Oyunu da İptal Edildi
- Demet Evgar'dan 'Normal Doğum' Pankartına Sert Tepki
- Çağdaş Yaşam Cumhuriyet Ödülü Nazan Moroğlu'na Verildi
- Hayal Köseoğlu Ses Çıkarmayan Ünlülere Seslendi! Atatürk Paylaşımı Dikkat Çekti
- Bulaşıkçılar Bu Kez Kadınlarla Sahnede

Ayşenur: İçime Dünyayı Sığıdırdım, Tekerlekli sandalyemi Asansöre Sığıdıramadım

Ayşenur cam kemiği hastalığıyla mücadele eden genç bir kadın. Kemikleri son derece hassas olduğu için en küçük bir darbeye bile kırılma riski taşıyor.

Hayatını tekerlekli sandalyede idame ediyor, oldukça hareketli ve enerjik bir yaşam sürüyor. Gitar eğitimi alarak müzikle tanışan Ayşenur, zamanla halk eğitimde hocalık yapmaya ve kafelerde canlı müzik performansları sergilemeye başladı.

Özel dersler veriyor ve sosyal medyada hayatına dair paylaşımları büyük ilgi görüyor. Bir gün, özel bir radyo programı için teklifle karşılaşılıyor ve bir arkadaşıyla birlikte yola koyuluyor.

Ayşenur, yaşadıklarını şöyle anlatıyor: "Arabayı park ederken çok zorluk yaşadık. Radyoya yakın bir yerde benim inmem gerekiyordu çünkü tekerlekli sandalye için yollar ve kaldırımlar çok uygun değil. Bir lokanta, park yerini kullanmamıza izin verdi. O ana kadar en zor sürecimiz buydu diye düşündüm." Arabayı park ettikten sonra, radyoya gelen Ayşenur, görevlilerle buluşmak için binaya doğru ilerliyor. Ancak karşısında bambaşka bir engel var.

"Radyonun bulunduğu binanın önüne geldik. İçeri girince asansöre kadar 8 basamak olduğunu gördüm. Radyodaki arkadaşlarım ve görevli ekip, birlikte zorla asansörün önüne çıkabildik. Tam her şey bitti derken, yeni bir sorun daha karşımıza çıktı. Başkentin göbeğindeki bir binaya tekerlekli

sandalyem sığmadı. Gerçi ben yayından çok önce gelmişim, park sorununu düşünerek. Ama asansör hiç aklıma gelmemişti."

Ayşenur'un yaşadığı bu anlar, sadece fiziksel değil, psikolojik olarak da zorlu bir süreci ortaya koyuyor. Programcı da Ayşenur'un yaşadığı sıkıntılara karşı büyük bir çaresizlik ve suçluluk duyuyor. Ayşenur, o anı şöyle anlatıyor: "Radyo programını birlikte yapacağımız programcı da aşağıya inmişti. Bakışlarını asla unutamam; öyle üzgün ve çaresizdi ki, sanki binayı o yapmış ve bunları düşünememiş gibiydi."

Ayşenur'un tekerlekli sandalyesinin kolçakları ve ayak kısmı sökülmüş, ancak nihayetinde asansöre girmeyi başarmış. Diğer arkadaşları ise merdivenlerden koşarak dördüncü kata çıkmış, Ayşenur'u karşılamak için hazırlanmışlar. Ayşenur, "Tam her şey bitti derken, sandalyemin parçaları koridorda yeniden takıldı ve radyoya geldik. Ben gülüyor ve onları teselli ediyordum. Artık üzülmemeyi öğrenmişim" diyor.

Son olarak şöyle diyor Ayşenur: "Çok güzel bir canlı yayın oldu. Sonra gitme vakti gelmişti. Yeniden sandalyemin aksamaları söküldü ve asansöre zar zor yerleştirildim. Aşağıdaki 8 basamağı da sorunsuz geçtik. İnsanlar bana gözleriyle sarıldı ve ayrıldım."

Bu haber, Uçan Süpürge Vakfı'nın Yerel Kadın Muhabirler Ağı projesi kapsamında yayımlandı. Adı geçen kişinin gerçek adı değiştirilerek yayınlanmıştır.

Özge Gökbulut Özdemir'in Çalışmaları Uluslararası Plastik Sanatlar Derneği tarafından Düzenlenen AKADEMIX'te

AKADEMIX'e ikinci kez katılan sanatçı ve akademisyen Prof. Dr. Özge Gökbulut Özdemir "Bermuda Şeytan Üçgeni" isimli çalışmasını şöyle anlattı:

"Bugün insanlık büyük teknolojik ilerlemelerin ışığında yol alırken, kendi yok oluşunun derinliklerine de sürüklenmektedir. Bermuda Şeytan Üçgeni isimli üçlü çalışma, bu büyük çelişkiyi, insanın insana yaptığı vahşet ile kaybolan insanlığı ve sistem içinde hayatta kalmaya çalışırken kaybolan insanı tersine dönmüş bir üçgen ile sorgulamaktadır. İnsanlığın ve günümüzde insanın farklı düzeylerde yok oluşu, üçgenin köşelerini birbirine bağlayan sistemler ve kitleler ile temsil edilmekte, günlük hayatın parçası olan atık kağıtlar bir hatırlatıcı, günü yaşayan bireye ait bir iz olarak ele alınmaktadır. Günlük hayatın rutininden arta kalan atık kağıtlar, kaybolmuş bir kimlik ile gizli veya açık savaşların gölgesinde nefes almaya çalışan insanlık hikayesindeki üç boyut; sistem, birey ve kitle bağlarıyla yeniden anlamlandırılırken, bugünün yapay ve yüzeysel bakışını da yansıtmaktadır."

UPSD Türkiye Komitesi yönetim kurulu üyeleri Melik İskender, Hülya Küpçüoğlu ve Nebahat Karyağdı küratörlüğünde gerçekleşen sergi 19-30 Nisan 2025 tarihleri arasında Maçka Demokrasi Parkı'nda UPSD Galerisi'nde sergilenecek.

Aybüke Pusat'ın Tiyatro Oyunu da İptal Edildi

Ünlü oyuncu Aybüke Pusat, TRT ekranlarında yayınlanan Teşkilat dizisinden sosyal medya üzerinden yaptığı boykot çağrısı nedeniyle çıkarılmıştı.

TRT Genel Müdürü Zahid Sobacı, Pusat'ın açıklamalarının kurumun yayın ilkeleriyle uyuşmadığını söylemiş ve Pusat'ın projeden çıkarıldığını duyurmuştu. Dizide 'Neslihan' karakterine hayat veren Pusat, kalan 2 bölüm için çekimlere katılmaya karar vermişti. Pusat'ın yer aldığı son bölümler geçtiğimiz günlerde yayınlanmıştı.

Aybüke Pusat'ın sevgilisi Furkan Andıç da Pusat'a "Yanımdayım gülüm" paylaşımıyla destek olmuştu. TRT'ye ait Tabii platformunda yayınlanacak 'Muhabir' dizisinin başrol oyuncusu olan Andıç, sevgilisine verdiği desteğin ardından, dizinin kadrosundan çıkarılmıştı. Teşkilat dizisinden ayrılan Aybüke Pusat'a bir engel daha getirildi. Ünlü oyuncunun rol aldığı Chaplin adlı tiyatro oyununun da iptal edildiği açıklandı. Konuya ilişkin yapılan açıklamada, şu ifadelere yer verildi: “19 Nisan’da Maximum Uniq Hall’da gerçekleştirilecek Chaplin adlı etkinlik, organizatörden gelen talep doğrultusunda iptal edilmiştir.” Pusat cephesinden henüz resmi bir açıklama gelmedi.

Demet Evgar’dan 'Normal Doğum' Pankartına Sert Tepki

Sivas'ta oynanan Fenerbahçe–Net Global Sivas Spor maçında Sivas Spor’lu futbolcuların sahaya çıkarken taşıdığı pankart gündem oldu. “Doğal olan normal doğum” yazılı pankart ve altındaki “Tıbbi olarak zorunlu olmadığı sürece sezaryen doğal değildir” ifadesi, sosyal medyada büyük tepki topladı. Pankartın ardından sanatçı Demet Evgar’da sessiz kalmadı.

Sivas Sporun Trendyol Süper Lig’in 31. haftasında oynadığı karşılaşma öncesinde taşıdığı pankart, kadınların ve kadın hakları savunucularının tepkisini çekerken, sosyal medya bu konuda adeta ayağa kalktı. Pek çok kadın, doğum şeklinin sadece kadının ve doktorun verebileceği bir karar olduğunu vurgularken, devletin bu konuda yönlendirici ve baskılayıcı diline karşı çıktı.

Oyuncu Demet Evgar ise yaptığı sert açıklamayla dikkat çekti. “Sizsiniz normal, biziz anormal. O pankartı taşıyana da artık bu şuursuzluğun peşinden gidene de yazıklar olsun” sözleriyle tepkisini dile getirdi. Evgar’ın bu çıkışı, kadınların sesi olarak sosyal medyada binlerce kez paylaşıldı.

Çağdaş Yaşam Cumhuriyet Ödülü Nazan Moroğlu’na Verildi

ÇYDD tarafından her yıl ‘10 Nisan Laiklik Günü’ dolayısıyla verilen ödül için Ankara’da tören düzenlendi. Törene ÇYDD Genel Başkanı Ayşe Yüksel, derneğin genel merkez ve şube yöneticileri, gönüllüleri ve gençlik birimi temsilcileri katıldı.

Törenin açılışında konuşan ÇYDD Onur Kurulu Üyesi Ali Gürbüz, Çağdaş Yaşam Cumhuriyet Ödülü’nün bugüne kadar aydınlara, sanatçılara ve Cumhuriyet çocuklarına verildiğini anlatarak, "Bu sene ödülü vereceğimiz isim ise benim için çok önemli. Hayatını Cumhuriyet

kazanımlarına, laiklik ilkesine adanmış, İstanbul Barosunda birlikte çalışma onuruna eriştiğim değerli meslektaşım Sayın Nazan Moroğlu'na veriliyor. Bizim için, ülkemiz için ve Cumhuriyet için çok önemli olan Moroğlu'nu ve kendisini bu ödüle layık gören değerli üyelerimizi kutluyorum" diye konuştu. Ödüle layık görülen avukat Nazan Moroğlu ise laiklik ilkesi olmadan kadın hakları ve eşitlikten bahsetmenin mümkün olmayacağını belirtti ve şunları söyledi:

"Laiklik ilkesi vazgeçilmezimizdir. Çünkü bu ilke demokrasinin ön koşuludur. Laiklik yoksa insan haklarından, insanca yaşamaktan ve kadın haklarından bahsetmemiz mümkün değildir. Biz Cumhuriyet ile kazandığımız hakların bilincindeyiz, farkındayız. Bu haklardan da asla geri adım atmayacağız. İşlerini iyi yapan bizler Cumhuriyet'i ayakta tutacağız, Cumhuriyetimize her zaman ve her koşulda sahip çıkacağız. Ben Cumhuriyet değerlerine bağlılığını asla kaybetmeyen ve kalbi Cumhuriyet sevgisiyle atan bir annenin kızıyım. Ben bugün aldığım bu anlamlı ödülü anneme armağan etmek istiyorum. Beni bu ödüle değer gördüğünüz için hepinize çok teşekkür ediyorum."

Moroğlu ödülünü, ÇYDD Genel Başkanı Yüksel'in elinden aldı.

Hayal Köseoğlu Ses Çıkarmayan Ünlülere Seslendi! Atatürk Paylaşımı Dikkat Çekti

İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanı Ekrem İmamoğlu'nun gözaltına alınıp tutuklanmasının ardından sosyal medyada tepkiler büyüyor. Ünlü isimlerin bir kısmı sessiz kalırken, bazıları ise İmamoğlu'na desteklerini açıkça dile getiriyor.

Hudutsuz Sevda dizisinde Damla karakterini canlandıran ünlü oyuncu Hayal Köseoğlu, İmamoğlu'nun tutuklanma kararına sessiz kalan sanatçılara tepki gösterdi. Köseoğlu, önce Instagram hesabında "Sanatçıymış, ses çıkaramazmış" değil, "Ses çıkaramayan sanatçı olamaz" diyeceksiniz ifadelerini kullanarak sanat camiasındaki sessizliği eleştirdi. Ardından X hesabında yaptığı paylaşımda, "Atatürk'ü hapisten çıkarın, bizim sektör helak oldu üzüntüden" diyerek, sadece Atatürk'ü paylaşarak tepki gösterenlere sert çıktı. Ünlü oyuncunun bu açıklamaları kısa sürede sosyal medyada gündem olurken, sanat dünyasındaki sessizlik tartışmaları da devam ediyor. Köseoğlu son olarak yaşananlara dair sessiz kalan siyasileri de bombaladı:

"Arkadaşlar seks kasetiniz falan varsa, eşinizi falan aldattıysanız, bunlarla şantaj görüyorsanız yemin ediyorum sizin uçkurunuz umurumuzda bile değil ya. Yeter ki demokrasiyi, hukuku, yargıyı, halkı satmayın. Bu millet size anca bireysel fedakarlığınız için teşekkür edecek noktada. Millet Onlyfans falan açıp milyoner oluyor, kasetle şantaj devri bitti, hadi gözünüzü seveyim. Susmayın artık" dedi.

"Bulaşıkçılar" Bu Kez Kadınlarla Sahnede

"Bulaşıkçılar" oyunu bir kez daha sanatseverlerle buluşacak. Birsen Altuntaş'ın haberine göre oyunda Özge Özpirinçci, Ahsen Eroğlu ve Şebnem Sönmez rol alacak. Işıl Kasapoğlu'nun

yöneteceği oyunda daha önce hep erkek oyuncular rol almıştı. Morris Panych imzalı kara komedinin ilk temsili Bursa’da sahnelenecek.

Oyun, lüks bir restoranın alt katında yer alan bulaşıkhanedeki 3 kadın çalışanın etkileyici hikayesini anlatacak. Üst sınıf bir restoranın bulaşıkhanesinde otuz yıldır çalışan Dressler, Dressler’den çok daha önce çalışmaya başlamış, ömrünü neredeyse orada tamamlamak üzere olan Moss ve bulaşıkhanede yeni işe başlayan genç bulaşıkçı adayı Emmett’la, üç nesli birlikte ele alan ‘Bulaşıkçılar’ oyunu, Dressler’in hayat tecrübesi, bilgi ve birikimiyle bulaşıkhanede yarattığı felsefi dünyayı, bu dünyayı her koşul ve şartta korumaya çalışmasını ve sınıf atlamak isteyen Emmett’a, var olan dünyanın gerçeklerini, yarattığı felsefi dünya üzerinden anlatarak, Emmett’ı bulaşıkhanede kalmaya ikna etme çabasını konu alıyor.

Gelecek sayımızda sanata ve kadına dair haberlerle buluşmak dileğiyle umutla kalın.

21 04 2025

SELVİ BOYLUM AL YAZMALIM

Öykü

ADI ALİN'Dİ

YAZAN: Selami ERFİDAN

selamierfidan@gmail.com

SESLENDİREN: Merve KOÇ

Yaz gününün yorgunluğunu üzerimden atmaya çalıştığım bir akşamdı. Bir kafede, çocuklara olan düşkünlüğünü iyi bildiğim yazar bir arkadaşımın oturmuş, çocuklardan söz ediyorduk. Bana, kimsesiz çocukların korunduğu bir çocuk yurdunu ziyaret etme fikrini önermişti. Arkadaşım ve ben uzun yıllar birçok proje üzerinde birlikte çalışmıştık. Bir sabah, güneş henüz tam anlamıyla yükselmemişti ki, telefonla konuşurken bir anda kendimizi çocuklarla ilgili bir projede buluvermiştik. Bir yazar olarak yıllardır çeşitli sosyal konulara değinmiş, özellikle de çocuklarla ilgili meselelerde duyarlı yazılar kaleme almıştı. Bense, sanatla iç içe geçen hayatımda, çocuklarla ilgili bir sorumluluğu hiç üstlenmemiştim. O gün, yetiştirme yurtlarında kalan çocukların hayatlarına dair bir hikâye yazmak istediğinden bahsedince, belki de bunun bir parçası olabileceğimi düşündüm. İçimde bir merak ve belki de çocuklara yardımcı olma isteği uyandı, ama bir o kadar da tedirgindim. Böyle bir projeye dâhil olmak, alışık olduğum dünyadan çok daha farklı bir sorumluluk gerektiriyordu.

Birlikte yetiştirme yurduna gitme kararını hızlıca hayata geçirdik. Çocuklarla dolu bir yere gitmek, onların dünyasını yakından gözlemlemek, belki de hayatımda hiç hissetmediğim bir deneyimi bana sunacaktı. Heyecanla yurt müdürüyle konuşmuş, onlarda bizi ziyaret için davet etmişlerdi. Ertesi sabah yola çıkarken içimde hafif bir gerginlik vardı. Sorumluluğunun farkında olmadığım bir dünyanın kapılarını aralayacak gibiydim. Arabayla sessizce ilerlerken, bana projeden, yurt çocuklarının hikayelerini nasıl anlatmayı planladığından bahsediyordu. Ne de olsa sonuçta o bir anneydi ve çocukların hislerini, onların sorunlarını daha iyi biliyordu. Her ne kadar sanata dair konuşmalar beni rahatlatmış olsa da yüreğimde derinlerde bir yerde çocuklarla nasıl bir etkileşim kuracağım konusunda hala belirsizlik hissediyordum.

Yurt binası, eski taş duvarları ve geniş bahçesiyle bizi karşıladı. Bahçede oynayan çocukların sesleri, içimdeki gerginliği bir nebze olsun hafifletti. Ancak o an, bu sessiz ama ağır yapının içinde, her bir çocuğun kendi hikayesini barındırdığını anlamıştım. Her biri kayıp bir hayatın izlerini taşıyordu, her biri yeni bir geleceğin umuduyla buradaydı. Arabadan inerken bana dönüp hafifçe gülümsedi. "Hazır mısın?" diye sordu. Cevap vermek yerine başımı salladım. Hazır olup olmadığımı bile bilmiyordum, ama içimde bir şeyler, bu çocuklarla geçireceğim birkaç saatin hayatımda derin izler bırakacağını söylüyordu.

Yurt kapısından içeriye adım attığımızda, yavaşça etrafı gözlemlemeye başladım. Geniş bir salonun ortasında, duvarlarda renkli resimler ve çocukların el izleriyle dolu panolar asılıydı. Hayat dolu bu yerin neşeli enerjisine rağmen, orada bir tür sessizlik hissediliyordu. Bu sessizliği bozan şey ise bahçeden gelen çocuk kahkahalarıydı. Birlikte bahçeye yöneldiğimizde, hayatın ne kadar neşeli ve aynı anda ne kadar hüzünlü olabileceğini düşündüm.

Güneş yazın kavurucu sıcaklığını henüz tam hissettirmemişti, ama gökyüzünde yavaşça yükselirken, yetiştirme yurdunun eski taş binasına vuruyor, duvarların çatlaklarından içeriye altın rengi ışık huzmeleri sızıyordu. Pencere önündeki çiçekler, bu ışığı yansıtıyor ve odanın içine sıcak bir parıltı yayıyordu. Dışarıdan gelen cıvı, cıvı çocuk sesleri, günün sakinliğiyle tezat oluşturacak şekilde yankılanıyordu. Bahçede koşturan çocuklar, sanki yaşamın getirdiği tüm zorluklara inat neşeyle doluydu. Kimisi küçük elleriyle birbirini kovalamaca oynuyordu, kimisi ise toprakta buldukları hazineleri paylaşma telaşındaydı. Rüzgâr, hafif esintilerle bahçedeki ağaçların yapraklarını şarkı söylercesine sallıyor, çocukların kahkahalarını doğanın melodisine katıyordu.

Ancak tüm bu olanların, kahkahanın ve coşkunun arasında, dikkatimi çeken farklı bir sessizlik vardı. Bahçenin bir köşesinde, diğerlerinden uzakta duran küçük bir kız... Yüzünde tatlı bir gülümseme olsa da gözlerindeki derin hüznün hemen fark ediliyordu. Bu küçük kızın adı Alin'di. Omuzlarına dökülen açık kumral dalgalı lüle, lüle saçları, güneş ışığında altın gibi parlıyordu. O yaştaki bir çocuğun kendisinden çok daha büyük bir yükü omuzlamış görüntüsü ve minik ellerinin

de zamanın ağırlığını taşır gibi cebinde durması, sanki dünyadan saklanmayı öğretmişti. Fakat yine de içinde bir ışık vardı; dünyaya sınıksız sarılmaya çalışan bir umut, belki de kaybettiği şeyleri yeniden bulma çabası. Yüzündeki masumiyet, içten gelen bir sıcaklık yayıyordu, ama gözlerindeki derin boşluk her şeyi açığa vuruyordu. Hayatındaki o acı kaybın izlerini, adeta minik bedeninde bile görünür hale getirmişti. Yurt görevlilerinden öğrendiğimiz kadarıyla Alin kimi kimsesi olmadığı için birkaç haftadır burada kalıyormuş. Henüz beş yaşındaymış, ailesini elim bir trafik kazasında kaybetmiş. bu yaşa rağmen, ailesini kaybetmenin verdiği yalnızlık, bu minik kızın kalbine ağır bir yük gibi çökmüştü.

Adımlarımı istemsizce ona doğru yavaş, yavaş attım. Ne var ki, bu çocuğun çevresindeki sessizliği bozmaktan çekiniyordum. O kadar yalnız, o kadar kırılıyordu ki, yanlış bir adım atarsam bu küçük dünyanın dağılacığından korkuyordum. Ama ona doğru her yaklaştığımda, içimde onu daha yakından tanıma isteği büyüyordu. Bu çocuğun gözlerinde, dünyanın acımasız gerçeklerine rağmen hayata tutunmaya çalışan bir cesaret vardı. Birkaç adım ötede durup, onun sessiz varlığını izlerken, dünyadaki en saf sevginin bu kadar kırılğan bir bedene nasıl sığabildiğini düşündüm.

Yanımdaki arkadaşşıma, yurt hakkında bir şeyler sorarken gözlerim hep Alin'deydi. Onun bu yalnız hali, içimde karşı konulmaz bir merhamet uyandırmıştı. Kendimi ona doğru adım adım ilerlerken buldum. Diğer çocukların neşeli çığlıklarının aksine, Alin'in çevresinde sessizlik hakimdi. Sanki sessizlik, onun bir zırhı gibiydi; onu dış dünyanın gürültüsünden, karmaşasından koruyan ince bir örtüydü. Yanına vardığımda, küçük yüzünde beliren o tatlı gülümsemesi beni şaşırttı. O kadar sevimliydi ki, ama gülümsemesinin altında derin bir kırılğanlık yatıyordu.

"Merhaba, Alin," dedim, sesimin titremesine engel olamayarak. Gözleri, bir anlığına benimkiyle buluştu. O an, sanki dünyadaki tüm soruların cevabını gözlerinde görmüşüm gibi hissettim.

Alin, bir an sessiz kaldı, sonra kendinden emin bir sesle sordu: "Siz kimsiniz? beni tanıyor musunuz?" Beş yaşında bir çocuktan bekleyemeyeceğim bilinçte sorular soruyordu. Bir dizimin üzerine çöküp o masumiyetin güzelliğini bir an seyredip o lüle, lüle saçlarını iki elimin arasına alıp, sonra yanaklarını okşadım. Tebessümle "hayır!" dedim. Parmağımla işaret edip görevlileri gösterdim. "Onlar söyledi." Sahiplenme içgüdüsünden midir? yoksa tanıdık bir yüze mi benzetmişti! bilinmez ama, hiç tereddüt etmeden kendinden daha da emin tavırla "beni almaya mı geldiniz, siz benim babam olur musunuz?" deyiverdi.

Bu soruyu duyduğum an, kalbimde bir şeylerin kırıldığını hissettim. Nasıl cevap vereceğimi bilemedim. O kadar basit ve saf bir soruydu ki, ama aynı zamanda arkasında bir dağ kadar büyük bir anlam taşıyordu. Hayatım boyunca bu kadar büyük bir sorumluluğu üstlenmeyi hiç

düşünmemiştim. Yanımda duran arkadaşşıma kısa bir bakış attım. O da aynı şaşkınlıkla bana bakıyordu.

Alin'in bakışları bana doğrulmuştu. O küçücük bedeninden çıkan bu büyük soru, içimde derin bir çatışmaya yol açmıştı. Bir yandan onu hemen kucaklayıp "Evet" demek istiyordum; diğer yandan böylesine bir sorumluluğu nasıl alabileceğimi sorguluyordum. Kendimle, hayatımla ilgili düşüncelerim karmaşık bir düğüme dönüşmüştü. Uzunca zamandır yıllarımı sanatla geçirmiş, kendi dünyamda yaşamıştım. Bir çocuğa baba olmak, hayatımın hiç düşünmediğim bir yönüne kapı açmak anlamına geliyordu. O kadar hazırlıksızdım ki...

Alin'in bakışları, içimdeki bu karmaşayı fark edermişçesine sabitti. "Babam olur musunuz?" diye tekrar etti, sesi bu kez daha nazikti, ama bir o kadar da kararlı. Yanımdaki arkadaşşıma dönüp ekledi: "Siz de annem olursunuz değil mi?" Arkadaşım, nazikçe gülümsedi ve saçlarını okşayarak, "Tatlım, biz sadece arkadaşız. Ben onun eşi değilim," dedi. Ama Alin'in yüzündeki masumiyetin ve anlamaya çalışmanın etkisiyle sessizlik hâkim oldu. Küçücük elleriyle eteğini tutarak bir süre yere baktı, sonra tekrar bana döndü: "Ama beni sevdiniz, değil mi?"

Bu sorunun ağırlığı, diğerlerinden çok daha büyüktü. "Beni sevdiniz, değil mi?" Hayatım boyunca duygularımı sanatla ifade etmiş, sevgi ve bağ kurma kavramlarını hep uzaktan deneyimlemiştim. Ama şimdi, bu küçücük kız, bana sevginin en saf halini sunuyor ve karşılık bekliyordu. Ne söylemem gerektiğini bilmiyordum. Kalbim hızla atıyor, her şey çok daha zor görünüyordu.

"Elbette seni çok sevdim, Alin," dedim, yutkunarak. "Ama baba olmak sadece sevmekten ibaret değil ki. Hem biz, annenle henüz tanışmadık bile," diye şakayla karışık bir cevap verdim, içimdeki duygusal karmaşayı hafifletmeye çalışarak. Alin, bir an duraksadı, gözlerini yere indirdi. Sonra yüzünde yine o umut dolu bakış belirdi.

"Belki bir gün tanışırsınız," dedi, sanki dünyadaki her şeyin mümkün olduğuna inanır gibi. O an anladım ki, Alin için umut asla kaybolmayacak bir ışıktı ve bu ışık, onun hayata tutunmasını sağlayan en güçlü şeydi...

Yurttan ayrılırken, içimde bir boşluk ama aynı zamanda hafif bir umut vardı. Alin'in el sallayışı, bana bıraktığı derin izlerin bir sembolüydü. O küçücük elleriyle büyük bir dünya yaratmıştı. "Bir gün tekrar görüşürüz değil mi?" dedi, içindeki umudu hiç kaybetmeyen bir sesle. O an, belki de benim hiç düşünemediğim bir geleceğin kapılarını aralıyordu.

13.09.2024

ANKARA.

YÜREĞİMİZDEN TAŞANLAR

Şiir

KEŞKE

YAZAN: Ayşe Gülçin İLHAN

aysegulcinilhan@gmail.com

SESLENDİREN: Ayşe Gülçin İLHAN

Bir bayram sabahı ilk kez giydiğimiz rugan ayakkabılarımız

Ve

Islatıp ince tarakla taradığımız saçlarımızla mahalle bakkalında karşılaşsaydık seninle keşke...

Köyden hallice bir kasaba ilkokulunda aynı sırayı paylaşıydık,

Annelerimizin hazırladığı beslenmeleri ara sıra yok sayıp, kantinden boyalı şekerle renkli gazozlar alsaydık.

Birlikte işleseydik ilk suçumuzu, yıllar sonra nasılsa birlikte giremeyeceğimiz ilk günaha sayılsaydı bunlar keşke.

Yaramazlıkların en kallavi olanını yapıp, okul çıkışı sokakta top oynamaya dalıp eve geç kalsaydık seninle keşke...

Zeytin ağaçları olsaydı yaşadığımız yerde;

Ve biz o ağaçlara yaslanıp birlikte olacağımız gelecek hayalleri kurabilseydik seninle keşke...

Biraz büyüüp de kalbimizi fark edince rengi değişseydi çiçeklerin,

Başka türlü esseydi başımızda yeller

Kavak demesek de adına, bizi öyle bilseydi eller.

Baş harflerini kazısaydık adlarımızın eski evin gizli duvarına

Papatyaları özgür bırakıp, fala ne hacet biz ezelden sevmişiz diye gülebilseydik seninle keşke...

Liseyi beraber okusaydık ve ayrı sınıflarda olsaydık bu kez

Sen okulun voleybol takımında, bense okul korosunda

İçimize sevinçler dolsaydı birbirimizi kütüphanede görünce.

Ben şiirler yazsaydım olmadık zamanlarda şaşırtsaydım edebiyat öğretmenimi bir de seni

Elin ayağın buz keserek, belki de dizlerinin bağı çözülerek

Şimdi bile kaybetmediğin o masum ve mahsun tavrı takınarak, dayanamayıp ısrara sen okusaydın yazdığım cesur şiirleri.

Adımız okulun edebiyat panosuna yan yana yazılabilseydi seninle keşke...

Mezun olurken okuldan, artık eli yüzü seçilmiş iki genciz ya hani ! İlk dansı sana lütfetseydim

Ve sen yine heyecandan kıpkırmızı kesilseydin

Bense “ilâhi” deyip gülebilseydim eskiden olduğu gibi seninle keşke...

Seni askerliğe uğurlarken içim cız etse ve utanarak gözyaşlarımı gizleseymdim büyüklerden
Sen trene binerken ellerimi sımsıkı tutsaydın ilk kez
Aileler durumu fark edip ; “ zaten belliydi “ der gibi baksaydı ikimize ve biz sevmekten mahcup
olmasaydık seninle keşke...

İşte o delişmen kız ve o mahcup içe kapanık delikanlı
Keşke aynı dünyayı paylaşıyaymış
Keşke birini değil birbirini bulsaymış
Keşke şiirler yazsaymış kız; ve oğlan o şiirleri okusaymış içli sesiyle!

Ruhu bir olanın yeri niye ayrılıkmış
Bu soruya da iyi bir cevap bulunsaymış keşke!
Biz seninle keşke!
Biz keşke seninle!
Keşke dedim ya keşke! işte hayatımızın hepsi keşke...

27.02.2022

Ankara

UMUT ŞARKILARI

GÜNEŞ

KAYNAK: LyricFind Can BONOMO

Sanma acıtmaz dünya seni o kafeste
Her gün aynı tebessüm her gün aynı beste
Küçük, sarhoş musun?
Kaçılacak yerin yoksa aynalar bile hüzün
Aşılacak dağlar önünde bak yolların uzun
Küçük, mutsuz musun?
Bak oyuncaklar var önünde deste, deste
Hevesle yanan mum sönmez güçsüz bir nefeste
Sen korkma yeniden doğar güneş

Tut cebinde ne kaldıysa hatalarından
Koy kendi kendini kendi yerine
Korkarsan adım almaktan ya da
Tut ki derinlere dalmaktan
Sen korkma yeniden doğar güneş
Tut cebinde ne kaldıysa hatalarından
Koy kendi kendini kendi yerine
Korkarsan adım almaktan ya da
Tut ki derinlere dalmaktan
Sen korkma yeniden doğar güneş
Yok mu elinden tutan ya da biraz tütün?
Gülüşlerin paramparça, yalnızlığın bütün
Küçük, duyuyor musun?
Anlamasın kimse boş ver onları biraz
Sevgi nedir bilmeyen şiiirden anlamaz
Küçük, yazıyor musun?
Bak kalemlerin var önünde deste, deste
Hevesle yanan mum sönmez güçsüz bir nefeste
Sen korkma yeniden doğar güneş
Tut cebinde ne kaldıysa hatalarından
Koy kendi kendini kendi yerine
Korkarsan adım almaktan ya da
Tut ki derinlere dalmaktan
Sen korkma yeniden doğar güneş
Tut cebinde ne kaldıysa hatalarından
Koy kendi kendini kendi yerine
Korkarsan adım almaktan ya da
Tut ki derinlere dalmaktan
Sen korkma yeniden doğar güneş
Sen korkma yeniden doğar güneş
Sen korkma yeniden doğar güneş
Tut cebinde ne kaldıysa hatalarından
Koy kendi kendini kendi yerine
Korkarsan adım almaktan ya da
Tut ki derinlere dalmaktan
Sen korkma yeniden doğar güneş